No. 2490 Zaterdag 10 October 1931. 48ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Pastorie San Mateo, Tel. 413.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f.0.50 voor elken regel meer 10 cts.

DE TROONREDE.

Ofschoon wij reeds enkele weken geleden de hoofdinhoud van de troonrede, zooals de telegrammen ons die gaven, hebben medegedeeld, geven we thans hier het geheele stuk zooals het door H. M. de Koningin 15 Sept. in de Kamer werd uitgesproken.

Het is mij aangenaam, leden der Staten-Generaal, wederom in uw midden te verschijnen ten einde uwe zitting te openen.

De economische toestand baart bij voortduring ernstige zorg.

Reeds in het afgeloopen jaar deed de wereldcrisis haar druk zwaar gevoelen op het bedrijfsleven, zoowel in het Rijk in Europa, als in de overzeesche gewesten. Op onrustbarende wijze is zij thans dieper doorgedrongen. Moest reeds het vorige jaar erop worden gewezen, dat door de ontwrichting van het economische leven verschillende takken van land- en tuinbouw moeilijke tijden doormaken, naast deze worden sedert geruimen tijd ook de nijverheid en de handel zwaar getroffen.

In zulk een mate nam de wereldcrisis in omvang en hevigheid toe, dat zij, evenals in andere landen, het regeerbeleid moet beheerschen. Plannen, welke de Regeering aanvankelijk had gevormd, zullen dan ook wijziging moeten ondergaan.

Andermaal zullen tijdelijke maatregelen worden overwogen om sommige bedrijfstakken, bij wier handhaving het geheele volk belang heeft, voor ondergang te behoeden.

Voor de gezondheid van 's Lands financiën vormt de felle en hardnekkige crisis een ernstige bedreiging. Niet alleen is van een normale stijging der middelen, opwegend tegen die van de uitgaven, geen sprake meer, doch ook heeft zich reeds een volstrekte en aanzienlijke teruggang van 's Rijks inkomsten vertoond, terwijl voor de toekomst nog verdere daling verwacht moet worden. De noodzakelijkheid van het behoud van het financieele evenwicht stelt onder die omstandigheden eischen van buitengewone ingetogenheid en offerzin.

Ook in Nederlandsch-Indië zal onder inspanning van alle krachten moeten worden gestreefd naar aanpassing, zoo spoedig mogelijk, van 's Lands huishouding aan de ernstige inzinking der opbrengst van nagenoeg alle bronnen van inkomsten. Verblijdend is nochtans het feit, dat de bevolking door overvloedige oogsten tot dusver gevrijwaard is voor voedselgebrek en in zooverre beter in staat is gesteld de gevolgen van vermindering der werkgelegenheid te dragen.

Ik weet, dat de Regeering, als zij het hoofd wil bieden aan de crisis, niet te vergeefs een beroep op de natie zal doen. Het is niet de eerste maal, dat ons volk een ernstigen tijd beleeft; de geschiedenis kan menige bladzijde aanwijzen van ten minste zoo diepen ernst en steeds weer heeft de groote zedelijke volkskracht onder Gods hulp de moeilijkheden overwonnen. Ik twijfel niet, of ook thans zal het Nederlandsche volk zijn verleden getrouw zijn.

Ten einde de eenheid van verschillende takken van volksbestaan beter tot haar recht te doen komen, beoogt de Regeering de belangen van den landbouw en van de nijverheid en den handel onder te brengen bij een Departement van Economische Zaken en Arbeid. Daarentegen zullen de afdeelingen voor volksgezondheid en voor werkloosheidsverzekering en arbeidsbemiddeling bij het Departement van Binnenlandsche Zaken worden gevoegd.

De betrekkingen tot andere Mogendheden zijn bij voortduring van den meest vriendschappelijken aard en het stemt tot voldoening, dat het besef van saamhoorigheid der volkeren veld schijnt te winnen. Vurig hoop Ik, dat op de tegen het volgend jaar bijeengeroepen Ontwapeningsconferentie deze geest ook tot uiting moge komen. Tegen de velerlei maatregelen, welke voortgaan het Internationaal ruilverkeer te belemmeren, is werkdadige waakzaamheid geboden.

Elke ernstige poging om door gemeenschappelijk overleg en in onderling vertrouwen verbetering te brengen in den toestand van economische ontreddering is van mijne medewerking verzekerd. Ook met het oog op het vergemakkelijken van internationale samenwerking zal Ik er mij over verheugen, indien de vraagstukken, die tusschen Nederland en België hangende zijn, eerlang op bevredigende wijze kunnen worden geregeld.

Terwijl deze tijd van druk de bindendverklaring der collectieve arbeidsovereenkomsten aan urgentie doet verliezen, versterkt hij de wenschelijkheid eener wettelijke bedrijfsorganisatie.

Ontwerpen zullen U bereiken betreffende een nieuwe Veiligheidswet en in zake wettelijke bescherming der arbeiders in de huisindustrie.

Mede zal U bereiken een ontwerp tot technische herziening der Ziektewet.

Ten aanzien van Suriname wordt de mogelijkheid overwogen, door mechanisatie van het landbouwbedrijf op daartoe geschikte terreinen verbetering te brengen in den toestand van depressie, waarin het voornaamste bestaansmiddel van het gewest verkeert.

De economische opbloei, welken Curacao in de laatste jaren heeft ondervonden, moest voor eenigen teruggang plaats maken. De toestand op Aruba is vooralsnog vrijwel stationair gebleven. Van Overheidswege worden maatregelen overwogen om de Bovenwindsche eilanden tot meedere ontwikkeling te brengen.

Met den wensch, dat God Zijn zegen aan Uwen arbeid moge schenken, verklaar Ik de gewone zitting der Staten-Generaal geopend.

Rechtvaardig Loon.

II

„Houdt men geen rekening met de sociale en tijdelijk individueele natuur van den arbeid, dan kan hij noch op zijn juiste waarde geschat noch naar evenredigheid beloond worden." Aldus spreekt Z. H. de Paus in zijn Encycliek „Quadragesimo anno."

De gevolgtrekkingen uit dat tweevoudig kenmerk zijn, dat men voor de regeling en vaststelling van het arbeidsloon op deze drie zaken moet letten:

1. Het onderhoud van den arbeider en zijn gezin;
2. den toestand van het bedrijf;
3. het algemeen welzijn.

Over het eerste punt is in het vorig artikel gesproken; bespreken wij nu de twee volgende punten.

Over den toestand van het bedrijf leert de Paus:

„Ook moet bij de bepaling van het loon rekening gehouden worden met het bedrijf en zijn ondernemer. Want het zou onrechtvaardig zijn overmatige loonen te eischen die het bedrijf niet kan dragen zonder zelf ten gronde te gaan en de arbeiders mee te sleepen in de ellende." Dit aan het adres van degenen. die maar steeds hoogere loonen blijven eischen, zonder zich er om te bekommeren, of het bedrijf winstgevend is of niet.

Maar daartegenover staat: „Wanneer een bedrijf minder winst afwerpt door nalatigheid, gebrek aan initiatief of door niet genoeg rekening te houden met den technischen en economischen vooruitgang, dan mag dit niet als een rechtvaardige reden beschouwd worden om de loonen der arbeiders te drukken."

De Paus noemt nog een derde geval.

„Wanneer het bedrijf zelf door onrechtvaardige lasten gedrukt wordt" (men kan hier denken aan den druk door geldschieters of credietgevers,) of „gedwongen is zijn waren beneden den rechtvaardigen prijs te verkoopen (door oneerlijke concurrentie van anderen) „zoodat er niet zooveel geld binnen komt als voor de betaling van een billijk loon aan de arbeiders toereikend is, dan maken zij, die dezen druk er op uitoefenen, zich aan zware zonden schuldig; zij immers ontrooven het rechtvaardig loon aan de arbeiders, die door de noodzakelijkheid gedwongen worden een lager loon te aanvaarden dan waarop zij recht hebben."

Hier wordt dus veroordeeld, en in bepaalde gevallen zelfs zware zonden genoemd, het tegenwoordig in den handel zoo dikwijls gevolgde systeem: tracht geld te verdienen; 't komt er niet op aan, op welke wijze en met welke middelen dat gebeurt!

Daarom moeten werkgevers en werknemers samenwerken en de staat door sociale wetten daarbij hulp verleenen. Juist in moeilijke omstandigheden moet tusschen werkgevers en werknemers overleg gepleegd worden. Een raad, welke vooral in dezen tijd van malaise wel meer opgevolgd mocht worden tot heil van beide partijen!

Vervolgens moet het oog gehouden worden op het algemeen welzijn.

De sociale rechtvaardigheid eischt, dat in gemeenschappelijk overleg en eensgezind de loonen zooveel mogelijk aldus geregeld worden, dat zooveel mogelijk arbeiders kunnen werken en daardoor van hun arbeid behoorlijk kunnen leven.

„Wie immers weet niet", schrijft Z. H. dat al te lage of buitensporig hooge loonen oorzaak geweest zijn, waardoor de arbeiders tot werkloosheid gedoemd werden?"

„Het is dus in strijd met de sociale rechtvaardigheid ter wille van het eigen voordeel en met achterstelling van het algemeen welzijn; de loonen der arbeiders te veel te drukken of te veel te verhoogen."

Met de juiste loonen „hangt ten nauwste samen de goede verhouding tusschen de prijzen, waarvoor de verschillende producten van landbouw, industrie enz. verkocht worden". Daarom moeten de verschillende beroepen samenwerken als één sociaal-economisch organisme ter bereiking van het doel, dat aan ieder en aan allen de voortgebrachte goederen ten deel kunnen komen.

En dan komt de Paus weer terug op zijn uitgangspunt:

„Die goederenvoorraad moet zoo groot zijn, dat hij niet alleen in het noodzakelijk levensonderhoud en in passende behoeften voorziet, maar ook in staat is, de menschen op te voeren tot dat edeler beschavingsleven, dat, mits er verstandig gebruik gemaakt wordt, geen beletsel, maar veeleer een krachtig hulpmiddel is tot de beoefening der deugd".

Zoo eindigt de Paus zijn leer over het rechtvaardig loon.

Het Protestantenblad.

Verschenen is het 1e. nummer van den 1en Jaargang van het *Protestantenblad.* De bedoeling van deze maandelijksche uitgave is: *„een gelegenheid of aanleiding te geven, om zich te midden van het drukke en gejaagde leven eens een oogenblik rustig te bezinnen op eigen beginsel.“*

Vóór het verschijnen waren ons reeds de plannen der uitgave bekend en daar men ons van bevoegde zijde mededeelde, dat het blad een erg anti-katholieken geest zou ademen, viel ons de eerste aflevering nog al mee.

Toch is de helft der artikelen een bestrijding van katholieke opvattingen. Men heeft wel eens gezegd, „het protesteeren zit de menschen in het bloed,“ en dat een *Protestantenblad* zijn naam eer aan doet, willen we zoo erg kwalijk niet nemen.

Het eenige artikel waardoor dan de lezers gelegenheid zouden krijgen, *om eens een oogenblik rustig te bezinnen op het eigen beginsel* is getiteld; De eenheid van het Christendom.

Een onzes inzien niet erg gelukkig onderwerp, nu de telkens terugkeerende volkstellingen, iedere tien jaar duidelijker doen worden, hoe in de verschillende landen, de buiten de Katholieke Kerk staande Christenen, in tallooze sekten uiteenspatten. In Nederland was bij de volkstelling van 1920 het aantal ver over de 200 en met belangstelling zien we de uitslagen der telling van 30 tegemoet.

De eenheid die het Protestantenblad zich dan ook inbeeldt, is een echt luchtkasteel, want zoo zegt het blad: „die eene, heilige, algemeene en Christelijke kerk „is dus niet minder dan een gebouw voor God zelf. Het reikt van de aarde tot de hoogste hemelen."

Een zin staat echter in genoemde artikel, waarop we met instemming wijzen.

Het blad schrijft; „Bij alle onderscheid en verscheidenheid in het Christendom hebben we de plicht elkander in het gemeenschappelijke te vinden."

En dat gemeenschappelijke waarin wij gaarne met het blad zouden willen samenwerken, is een dam opwerpen tegen het toenemende heidendom en ongeloof ook hier op Curacao.

Op dit gebied kan het blad een onzettend goed positief werk doen, wat van grooter belang en voor het blad zelf van grooter voordeel zijn zal, dan een negatief, afbrekend aanvallend en haat kweekend optreden tegen het katholicisme.

Wanneer het blad deze richting in zou gaan, en naar we vernamen, zal de 2e aflevering zoo zijn, dan zien we nog niet in, dat het blad een mislukking zijn zal, waarvoor de Redactie zelf schijnbaar vreest.

Onder de Protestanten zal het dan een zeer nuttig werk doen.

De kwalen van het Economisch leven.

Volgens de kabelberichten is er deze week weder een nieuwe encycliek verschenen van Z. H. Paus Pius XI

De naam der encycliek (naar de beginletters) heet Nova Impendet en handelt over de economische crisis, over de werkloosheid en over het probleem der bewapening.

Wanneer de encycliek ons bereikt zullen we wel nader de inhoud mededeelen.

Hoe de Paus echter oordeelt over het huidige economische leven, is bekend uit de laatste encycliek over het herstel der sociale orde. Daar schreef Z. H:

Het hedendaagsche economisch leven lijdt aan zeer ernstige kwalen. Het ergste gevolg van het tegenwoordige stelsel noemt de Paus: de schade aan de zielen. Pius XI schroomt niet te verklaren: in onze dagen is het sociale en economische leven zóó ingericht, dat het voor een zeer groot aantal menschen een zeer ernstige hindernis vormt om zorg te dragen voor het één noodige, n.l. hun eeuwig heil.

Zeker, vervolgt de Paus, de onverzadigbare dorst naar rijkdom en tijdelijk goed heeft wel altijd de menschen aangezet om inbreuk te maken op de wetten van God en de rechten van den naaste met voeten te treden, maar door de hedendaagsche inrichting van het economisch leven zijn de gevaren, die de menschelijke zwakheid bedreigen, nog talrijker geworden. De Paus gaat dan over tot een nadere beschrijving, waarin hij de geldende handelsmoraal en de speculatie geeselt. Sommige — zegt Hij — zijn zóó ongevoelig geworden voor de prikkels van het geweten, dat zij tot de overtuiging zijn gekomen, dat zij hun winsten mogen vermeerderen op welk manier ook en dat zij de rijkdommen, die zij met niet geringe inspanning hebben verzameld ook met ongeoorloofde middelen tegen de onvoorziene wisselingen der fortuin veilig mogen stellen. De Paus komt daarna op de speculatie en den invloed daarvan op de goederenprijzen en vervolgens op het misbruik, dat van het vennootschapswezen gemaakt wordt. Scherper kon de Paus zijn vonnis wel niet formuleeren.

Het gemak voor eenieder om op de markt, welk door geen enkele wet gebonden is winsten te maken, lokt zeer velen uit tot ruil- en koophandel met het eenige doel om met de minst mogelijke moeite vlotte winsten te maken en door wilde speculatie de prijzen der artikelen naar hun eigenbelang en hebzucht zoodanig te verlagen of te verhoogen, dat zij daardoor de beredeneerende berekeningen der producenten onmogelijk maken. En over het vennootschapswezen, met name over de naamlooze vennootschap zegt de Paus: doordat zij het risico verdeelen en beperken hebben zij de gelegenheid geboden tot de allerschandelijkste misbruiken. Want Wij zien — vervolgt de Paus — dat men zich uiterst weinig aantrekt van de verzwakte verplichting om rekenschap af te leggen; onder den dekmantel van een of anderen gemeenschappelijken naam worden de ergste onrechtvaardigheden en oplichterijen gepleegd. De bestuurders eindelijk van die economische vennootschappen verzaken hun plicht en plegen verraad aan de rechten van hen, voor wien zij het beheer hunner spaargelden op zich hadden genomen. Tenslotte mogen Wij niet vergeten die doortrapte lieden (callidi illi viri), die, zich niet bekreunend om het nut of de eerbaarheid van hun bedrijf, zich niet schamen de menschelijke begeerten uit te buiten.

Aldus Pius XI in Zijn vonnis over de huidige handelsmoraal!

Indien de bestuurders der staten — wij merken hierbij op, dat de Paus wederom de contrôle van staatswege aanroert — met kracht het onderhouden van een strenge en gezonde zedenwet hadden geëischt, dan hadden de ernstige misbruiken beteugeld of zelfs voorkomen kunnen worden. Maar het stelsel der moderne economie openbaarde zich in den tijd van het rationalisme, dat een economische wetenschap deed ontstaan, welke afweek van de ware zedenwet waaraan het te wijten is, dat de menschelijke begeerlijkheid onbeteugeld werd gelaten. Gevolg is geweest, dat veel meer menschen dan vroeger geen andere zorg kenden dan hun rijkdommen te vermeerderen op welke wijze dan ook en dat zij door een zelfzucht, die zich boven alles, en allen stelde, zich geen gewetensbezwaren maakten zelfs niet uit de ergste vergrijpen tegenover anderen. De eersten, die dezen breeden weg zijn opgegaan, hebben een groote schare navolgers hunner ongerechtigheden verworven door het voorbeeld van hun succes, door brutaal pronken met hun rijkdommen, door hun spot met menschen, die meer met hun geweten rekening hielden dan zij of door hun minder gewetenlooze concurrenten onder den voet te loopen. Toen de leiders van het economisch leven afdwaalden zijn zij gevolgd door de massa der arbeiders. Dit was ook te verwachten, want zeer vele bedrijfsleiders gebruikten hun arbeiders louter als machines, zonder eenige zorg voor hun ziel, zelfs niet voor hun bovenaardsche belangen. Ons hart siddert — zegt de Paus — bij de gedachte aan de zeer groote gevaren, waaraan in de moderne werkplaatsen de deugd der werklieden (vooral der jeugdige) en eerbaarheid van meisjes en vrouwen is blootgesteld; bij de overweging, hoe vaak de tegenwoordige inrichting van het bedrijfsleven en vooral de ellendige woningtoestand een beletsel vormt voor gezingsverband en huiselijk verkeer; bij de herinnering, hoevele en zware beletselen in de weg worden gelegd aan een ware heiliging der feestdaen. De echt christelijke geest, waardoor zelfs ruwe en ongeletterde menschen genoten van het verhevene is verzwakt en heeft plaats gemaakt voor de uitsluitende zorg om het dagelijksch levensonderhoud, op welke wijze dan ook te verkrijgen. En de Paus besluit dezen smartekreet met de woorden: de doode stof verlaat het fabrieksgebouw veredeld, doch de menschen worden daar bedorven en slechter.

Welke zijn hiertegen de geneesmiddelen? Men bedenke, dat de Paus in dit derde gedeelte voornamelijk spreekt van de noodzakelijkheid van een „renovatio morum", herstel der zeden, — over ingrijpende sociale maatregelen, over staatscontrôle heeft de Paus reeds in het tweede gedeelte gesproken. De geneesmiddelen zullen dus betrekking hebben op het herstel der zeden. De Paus noemt er twee: a. het economisch leven moet door den christelijken geest worden bezield; b. de liefde moet de voornaamste plaats innemen. Wat het eerste betreft, de Paus constateert, dat de deskundigen op sociaal gebied streven naar een rationaliseering, welke het economisch leven tot een gezonde en juiste orde moet terug voeren. Doch die orde zal totaal gebrekkig en onvolmaakt blijven wanneer niet alle krachten der menschelijke activiteit eendrachtig samenwerken om de wonderbare eenheid van het Goddelijk wereldplan na te volgen en voor zoover het in hun vermogen ligt, het bereiken daarvan nastreven: alles moet worden gericht op God, het voornaamste en laatste doel van alle geschapen activiteit; al het geschapene moet beschouwd worden als aan God ondergeschikt en als middel om het hoogste doel te bereiken. Dat beteekent — zegt de Paus uitdrukkelijk — geenszins een geringschatting van ieder winstgevend bedrijf: integendeel, het is niet verboden, dat zij, die zich toeleggen op de productie van goederen, hun fortuin op eerlijke en rechtschapen wijze vermeerderen; het is billijk, dat hij, die de gemeenschap diensten bewijst en haar rijker maakt zelf ook dienovereenkomstig profiteert van de toename der gemeenschappelijke goederen doch dit alles moet gezocht worden met de verschuldigde onderwerping aan Gods wetten en zonder de rechten van anderen te schenden en mits het fortuin gebruikt wordt volgens de beginselen van Geloof en zeden.

Wat het aandeel der liefde betreft, hoezeer vergissen zich — zegt de Paus — die onbezonnen hervormers, die er alleen op bedacht zijn de rechtvaardigheid — en dan alleen maar de ruilrechtvaargheid — te doen onderhouden en de medewerking der liefde daarentegen hoogmoedig afwijzen.

Zeker, de liefde kan niet in de plaats treden van de rechtvaardigheid, welke men verschuldigd is, doch niet in acht neemt. Maar zelfs indien de mensch alles ontving waarop hij recht had, dan nog bleef een groot arbeidsveld open voor de naastenliefde.

Want de rechtvaardigheid alleen zal nimmer in staat zijn, de menschen te vereenigen in menschelijke eensgezindheid. Welnu, alle instellingen on den vrede onder den menschen te versterken en het wederkeerig hulp-hulpbetoon te bevorderen, hoe volmaakt zij op zich zelf ook mogen schijnen, vinden toch op de eerste plaats haar kracht en steun in het onderling verband, dat de menschen als broeders moet vereenigen en zonder dit onderling verband blijven de beste voorschriften zonder gevolg: een werkelijk eensgezinde samenwerking aan het ééne gemeenschappelijke welzijn zal alleen mogelijk wezen, indien alle rangen der maatschappij er zich diep van bewust zijn, dat ieder voor zich lid is van één groot gezin en zonen van denzelfden Hemelschen Vader. Dan zullen de vermogende en invloedrijke kringen hun vroegere onverschilligheid tegenover hun minder met aardsche goederen gezegende *medebroeders* veranderen in een zorgzame en werkdadige liefde, zullen hun gerechtvaardige eischen aanhooren en hun misslagen en vergissingen gaarne vergeven.

Doch ook de arbeiders zullen alle klassenhaat en afgunst afleggen en geen afkeer meer hebben van de plaats, hun door de Goddelijke Voorzienigheid in de maatschappij aangewezen, doch deze integendeel hoogschatten, zich welbewust zijnde van de waarde en de eer, welke aan ieder toekomt, die door het volbrengen van zijn taak en het vervullen van zijn plicht medewerkt aan het algemeen welzijn.

INGEZONDEN.

Buiten verantwoordelijkheid der Redactie, zoowel wat vorm of inhoud als wat strekking betreft. De kopy wordt zelfs bij nietplaatsing nimmer teruggegeven.

Bezuiniging bij het Gouvernement

Bij het afleggen van de proef tot verkrijgen van rijbewijs gaan drie ambtenaren mede. Zou het in deze tijd, waar ieder bedrijf streeft naar vereenvoudiging en verlaging van onkosten geen overweging verdienen om slechts één ambtenaar hiermede te belasten, zooals overal 'elders?

De beide andere ambtenaren kunnen dan op andere wijze productieve arbeid verrichten, terwijl de onkosten aan het afleggen van de proef verbonden, vermoedelijk belangrijk gereduceerd kunnen worden. Met een dergelijke bezuiniging worden twee partijen gediend.

Een Handelsman.

BERICHTEN.

Mgr. Martinus Niewindt en Curacao.

Carel J. Brensa, de schrijver van het bekende, mooie boekje „*West Indië*" heeft in de Tijd', een drietal zeer sympathieke artikelen geschreven over bovengenoemd onderwerp.

Van het boekje „*West-Indië*, zeer mooi door de firma Sluyter hier, uitgegeven gaven we eenige maanden geleden een gunstige beoordeeling. Maar ook de drie artikelen, verschenen in de eerste helft van September zijn waard gelezen te worden, en zullen in het moederland veel sympathie gewekt hebben voor Curaçao en het reuzenwerk van dien eersten Apostolischen Vicaris. Ook door de Katholieke Radio Omroep, zijn de laatste maanden eenige avonden gewijd aan hetzelfde onderwerp.

Het slot van den heer Brensa laten we hier volgen.

De begrafenis van Bisschop Martinus Nieuwindt was de meest plechtige, welke ooit op Curaçao plaats vond. Dit is in volstrekte overeenstemming met zijn persoon, met zijn werk voor de Curaçaoënaars en met zijn grootheid. Want hier moge een conclusie volgen, welke zal moeten worden onderschreven door ieder onbevooroordeeld mensch, door tegenstander zoowel als overtuigd geloofsgenoot: Martinus Niewindt — zijn leven en zijn werk — was een groote zegen voor het eiland Curaçao. Hij kwam op het juiste oogenblik op en hij heeft het oogenblik bewonderenswaardige wijze benut. Onbewust was hij meer dan een Katholiek ijveraar. Hij was 'n boom, die gouden vruchten droeg.

En als we zullen meten met de maat der evenredigheid, dan heeft Martinus Niewindt recht op de blijvende erkentelijkheid van Nederland — zij het dan in het bijzonder van Katholiek Nederland. Dan heeft hij recht op een levende plaats in het hart van de nu bijna veertigduizend Katholieke Curaçaoënaars en recht op een openbare hulde van het eiland. Dan heeft bij recht op een blijvende bladzijde in onze geschiedenisboeken en recht op een eereplaats in de driehonderdjarige herdenking van Curaçao's Nederlanderschap.

Moge rechtschapen Nederland de nagedachtenis van dezen strijder en geloofsheld leeren vinden, door hem niet langer in het boek der 'vergetelheid weg te sluiten en hem achter te stellen bij de generaals en professoren, tooneelspelers of ministers.

Moge Nederland dezen bouwmeester aan ons grondgebied en dezen uitbreider van ons zielental op het Eerste Plan brengen der publieke herinnering tot een simpele daad van rechtvaardigheid voor zijn daden en een genoegdoening aan de gewetensstem van zich zelf!

Vliegenier Schijns.

Zooals we de vorige week reeds gemeld hebben, is Vrijdag 2 October de Hr. Schijns met zijn machine naar Aruba vertrokken. De Hr Schijns is over deze tocht naar Aruba opgetogen. De oversteek, in gezelschap van zijn monteur, duurde juist drie kwartier. Te voren had de Hr. Schijns iemand naar Aruba gestuurd, die de verschillende autoriteiten had uitgenoodigd, en die allen op het terrein aanwezig waren. De grootste hoogte op deze oversteek naar Aruba bereikt, was 1500 M. zoodat Hr. Schijnst het laatste gedeelte van zijn tocht in een prachtige glijvlucht maken kon. Het gevolg hiervan was, dat de aanwezigen op het veld eerst op het laatste oogenblik, de komst van het vliegtuig bemerkten, en nog wel in een andere richting als ze verwacht hadden. Juist 4 uur streek de Hr. Schijns op het vliegveld neer.

Aanstonds was de Gezaghebber bereid een tocht met de Hr. Schijns mee te maken.

De animo op Aruba was veel grooter als op Curacao, zoodat de Hr. Schijns daar nog wel heel wat passagiersvluchten zal te maken hebben. Zondag l.l. heeft de Hr. Schijns nog een tocht gemaakt naar Curacao heen en terug in gezelschap van een passagier om benzine in te nemen, welke op Aruba niet te krijgen was, en Dinsdagmorgen kwam de Hr. S. hier om een passagier over te brengen de Hr. Eman Jr. die Zaterdagmorgen 7 uur weer per vliegtuig naar Aruba zal terugkeeren. De Hr. S. zal eenige dagen op Aruba blijven' om nog meerdere personen, vooral de Amerikanen [tot nu toe vlogen bijna uitsluitend nog maar de Arublanen] in de gelegenheid te stellen vluchten te maken en Zondag 18 October zal het op Aruba groot vliegfeest zijn met demonstratie in luchtacrobatiek.

Het huidige vliegterrein ligt tusschen Savoneta en San Nicolaas, maar is niet bijzonder geschikt omdat langs het terrein te veel verkeer is en het vliegveld vooral s'middags wanneer de wind gedraaid is, wel wat te klein is. Maar naar een ander terrein wordt uitgezien.

De opvolger van Mgr. Nolens, als voorzitter der R.K. Kamerclub.

Met bijna algemeene stemmen is oud-minister Aalberse tot voorzitter gekozen der R.K. kamerclub.

De Res bode schrijft hierbij:

Van begin af werd Dh. Aalberse genoemd bij de papabiles en wel zóó, dat zeer velen hem de meeste kans gaven, mits hij den last van het „baantje" wilde dragen. Aalberse toch staat bij onze partij in groot aanzien en om zijn vele goede kwaliteiten en om zijn staat van dienst. Reeds Schaepman wees hem 30 jaar geleden als zijn opvolger als Kamerlid aan en sindsdien was de aandacht van ons volk voortdurend op hem.

Als professor als stichter der K. S. A. als oprichter van het Kath. Soc. Weekblad, als organisator, als minister, ja in welke kwaliteit niet kwam hij voortdurend in aanraking met ons volk?

En hoe wist men hem te waarderen!

Bekend is, hoe de ambtenaren van zijn departement hem op de handen droegen en bij zijn heengaan na een 7-jarig ministerschap hem en gedenkboek offreerden.

Weinigen zijn er in de politiek, wier idealisme, eerlijkheid en offervaardigheid aan die van Aalberse reiken. Men heeft wel eens gevraagd of ze niet te groot zijn in de politiek of althans, dat ze daar geen gevaar loopen: Aalberse is echter het levend bewijs van het tegendeel.

Van Nolens heeft menigeen gezegd, dat hij de lijn wel eens te strak hield — wat echter ook weer is tegengesproken —; de leiding van Aalberse zal integendeel zeker soepel genoeg zijn Moge van hem getuigd worden, dat ze niet te soepel was!

In dank ontvangen.

Van de K. N. S. M. twee tijdtafels van de Zuid. Pacific lijn.

De Salarisverlaging in Nederland.

In het voornemen ligt, een korting van 5 pCt, onder aanbrenging van de volgende vier mitigaties: 1o. zekere degressie zal worden toegepast in dier voege, dat van de eerste f 1000 alle wedden slechts 2½ pCt, zal worden gekort en van de volgende f 1000 van alle wedden van gehuwden eveneens slecht 2½ pCt; de pensioengrondslag zal op het oude bedrag worden gehandhaafd zoodat de pensioenen van de weddekorting geen nadeel zullen ondervinden; 3o. de korting zal tijdelijk zijn, in dien zin dat zij, indien zij niet tevoren door een nieuw besluit is opgeheven of gewijzigd, na drie jaar automatisch vervalt; 4o. de kindertoeslagen zullen aan de korting worden onttrokken en dus op 3 pCt. van de vigeerende wedden blijven bepaald.

„De Tijd" teekent hierbij aan:

Vergeleken bij de salarisverlagingen in Engeland, Duitschland en andere landen, is de hier voorgestelde inderdaad bescheiden te noemen. Maar toch heeft de Milliocnen-nota dit jaar in vele gezinnen een bittere boodschap gebracht.

Beschermde diersoorten.

De verordening van den 20sten Juli 1926 tot bescherming van diersoorten nuttig voor land- en ooftbouw of die langzamerhand uitsterven en op welker voortbestaan prijs wordt gesteld (P. B. 1926 No. 60), zooals deze aangevuld en gewijzigd is bij verordening van den 28sten Augustus 1931 (P. B. No. 53), is toepasselijk op de volgende diersoorten:

I. Herten (biná);

II. De volgende vogelsoorten:

a. Natatores. Pelicanus Cinereus-Pelikaan.

b. Gallinae. Columba passernia L.-Totolika.

c. Passerini. Tringilla cinerea L.-Moffi.

Icterus Cur. (tropicus) - Troepiaal.

Parsu L. (luteslus) - Para di misa.

Certhia longerostris major - Para carpinteer.

Certhia longerostris minor - Para carpinteer chikitoe.

Orpheus (americanis) - Choechoebi.

Trochulidus - Bleentje - Kolibri.

Certhia Illig (flaveola) - Barica geel.

Nog een naspel van de „Falke"

De avontuurlijke tocht van het Duitsche s.s. „Falke" naar Venezuela heeft thans voor het gerecht te Hamburg een verder naspel gehad. De kooplieden Prenzlau, Kramarski en Bing hadden zich te verantwoorden wegens ongeoorloofden wapenhandel. Zij hadden in den zomer van 1929 een wapenen munitielading voor een opstand in Venezuela gekocht, welke zij met de „Falke" poogden over te brengen. Na het mislukken der onderneming werd de lading door de bemanning in zee gegooid.

De rechtsvervolging was ingesteld wegens het te Hamburg aan boord nemen van deze wapenlading. De behandeling voerde echter tot het resultaat, dat er geen vergrijp tegen de wetten was aan te wijzen, en het vonnis leidde bijgevolg tot vrijspraak.

POLITIEBERICHTEN.

Ingetrokken rijbewijzen over de maanden Augustus en September 1931.

Victor Girigori Fernando op 11 Aug. voor 3 maanden.

Angel Girigori Rojer op 14 Sept voor 3 maanden.

Julio Herkelijn op 10 Sept. voor 12 maanden.

Marcial A. Martinez. op 14 Sept. voor 2 maanden.

In de maand Sept. 1931 gevonden voorwerpen:

Een glazen karaf.

Terug te bekomen aan de Politie Hoofdwacht (Punda).

Opgave van over de maand September 1931. aangekomen en vertrokken pasagiers.

Aangekomen	1068.-
Vertrokken	1334.-
Transito - passagiers	1644.-
Uitgezette personen	19.-
Verwijderde personen	9.-
Niet toegelaten personen	1.-

Verwachte schepen.

in de week van 11 — 17 October

	aank	van	vertr.	naar
„EL LIBERTADOR"	11	Maracaibo	11	Aruba, M'bo
„BARNEVELD"	12	Cristobal	12	Rotterdam
„ATLAS"	12	La Guaira	13	La Guaira
„ASTRA"	14	P. Cabello	14	Maracaibo
„VENEZUELA"	14	P. Cabello	14	S. Marta, etc.
„COLOMBIA"	14	P. Colombia	15	P. Cabello
„EL LIBERTADOR"	14	M'bo, Aruba	15	Aruba, M'bo
„MIDAS"	15	S. Domingo	15	Bonaire
„LUNA"	16	Maracaibo	16	P. Cab., N. York
„MIDAS"	17	Bonaire	20	St. Martin, S. Dom

Welkom.

Met het S.S. Caracas keerden Zaterdag weer op Curaçao terug de Hr. Julius L. Penha, consul van Brazilie en Dr. H. E. Feher met echtgenoote.

Met M. S. Orinoco arriveerden hier Woensdag den Wel Ed. Gestr. Heer Dr. W. Ch. de la Try Ellis en echtgenoote.

Nieuwe Pauselijke Encycliek.

Deze week is er een nieuwe Pauselijke encycliek verschenen, genaamd (naar de beginletters) Nova impendet. Deze nieuwe encycliek handelt op de eerste plaats over de economische crisis. Het tweede deel handelt over de werkeloosheid en het derde deel over de kwestie der bewapening.

De onbeperkte zucht naar bewapening, aldus volgens de kabelberichten, wordt door Z. H. de hoofdoorzaak der wereldmalaise genoemd. Deze wereldmalaise veroorzaakt in alle landen een toename der werkeloosheid, waardoor zoovele eerlijke en goede werklui tot niets doen gedwongen worden en hunne families tot armoede gebracht, vooral de kinderen lijden door deze groote ellende.

De Paus wil daarom een kruistocht ondernemen van liefdadigheid en hulp tot bestrijding der werkeloosheid en vraagt de overheden het lot der werkeloozen en armen te verlichten.

Hoe ellendig de wereldtoestand is.

Op de beurs van New York d.d. 3 October waren de noteeringen der Spoorwegen het laagst sinds 33 jaar; Industrieen het laagst sinds 70 jaar; U. S. Steel het laagst sinds 16 jaar; en Katoen het laagst sinds 32 jaar.

In de laatste week van September bedroeg het aantal werkeloozen in Engeland 2.800.631 en was in een week aangegroeid met 38.421.

Crisismaatregelen in Columbia.

Om de uitvoer van geld tegen te gaan heeft de president der republiek bepaald dat Columbianen in het buitenland slechts maandelijks uit hun inkomsten in Columbia kunnen betrekken; huisvaders $ 250 ieder kind $100 en studenten $ 120-150.

Gevaren van de weg.

Zaterdagavond werd bij Cas chiquito een man aangereden door een truck. De man M. S. genaamd liep eenige hoofdwonden op en werd per ambulance naar het hospitaal vervoerd.

Zondag middag om 3 uur werd door truck 361 op Barber aangereden zekere A. J. 73 jaar met haar kleinkind van 3 maanden. De oude vrouw liep zware hoofdwonden op, alsmede wonden aan hand en arm. Het kindje werd zoo zwaar inwendig verwond, dat het later in het hospitaal overleed. Ook de vrouw werd per ambulance naar het hospitaal vervoerd. Haar toestand is redelijk wel.

De brancardier van Vliet.

Donderdag 8 October was het tien jaren geleden, dat de Hr. van Vliet werd aangesteld als opzichter van het Quarantaine gebouw en geleider van de ambulance. In die jaren heeft de Hr. Van Vliet niet alleen vele zieken, maar ook tal van zwaargewonden geholpen tot groote tevredenheid van doktoren en publiek.

Van Vliet is een oud-gediende in de dienst van den lande. 12 jaren was hij bij de Nederlandsche Marine; 5 jaren soldaat in het O. I. leger; 4 jaren marechaussee op Curaçao en 7 jaren soldaat.

We wenschen de Heer van Vliet nog vele jaren te zien op onze ambulancewagen. Dit werk is aan hem goed toevertrouwd.

Goede reis.

Met het Engelsche S. S. Delilian is van hier vertrokken de consul der Ver. Staten de Hr. Thomas Voetter met echtgenoote.

De oorlog China - Japan.

De vijandelijkheden tusschen deze twee landen in Mansjoerije zijn nog niet gestaakt. De kabelberichten maken melding van bommenaanvallen door Japansche vliegtuigen, waarbij een 200-300 personen zouden gedood zijn.

China heeft ook aan Amerika om interventie gevraagd.

Santa Barbara Golfclub.

Deze nieuwe sport heeft in Curaçao haar intrede gedaan. Zondag 4 October had de eerste algemeene vergadering plaats van deze nieuwe club.

Om half vier opende de Chairman van het comite de Hr. C. N. Winkel de vergadering met een welkomstgroet aan de leden, deelde het doel dezer bijeenkomt mee met dankzegging aan de Heeren van New-port, die het initiatief hadden genomen tot vorming dezer club en aan de phosfaat Mij, voor de schenking van het terrein.

Een bijzonder woord van dank werd gebracht aan de Hr. Channings, die zich belast had met het onderricht in deze nieuwe tak van sport.

Daarna deed de Secretaris de Hr. Aimes voorlezing van het reglement van spel en club en de penningmeester de Hr. W. H. Faulkner gaf een overzicht van het onstaan der club en bracht bijzonder dank aan den Hr. van der Stok voor de hulp welke de C.P.I.M. daarbij geboden had.

Verder deed de voorzitter nog mededeeling dat Z.E. de Gouverneur het presidentschap der club wilde aanvaarden en deze om 4 uur zou openen.

Het reglement werd daarna met algemeene stemmen aangenomen.

Om 4 uur kwam Z. E. de Gouverneur met echtgenoote en twee dochters.

De Chairman vroeg in keurige bewoordingen aan Z.E. de club te openen, waarna op verzoek, Mevr. van Slobbe de eerste bal wierp.

Hierna dankte de Hr. Winkel Zijne Excellentie en Mevrouw van Slobbe.

De genoodigden konden daarna van het eerste spel genieten, waaraan werd deelgenomen door de Heeren Channings, B. Maduro, Dr. W. H. Winkel en C. N. Winkel.

Navigazione Generale Italiana.

De kabel meldt, dat deze Compania' die met haar schepen ook Curaçao aandoet, een fusie heeft aangegaan met de Llyod Sabaudo en de Cosulich Line. Deze Maatschappijen bedienen de vaart op Noord en Zuid-Amerika van Italië uit.

Nieuwe President van Chile.

Bij de gehouden verkiezingen voor het presidentschap werd Montero gekozen met 64% van de uitgebrachte stemmen.

Er hadden nog al eenige wanordelijkheden plaats. 60 personen en werden gewond en 300 gearresteerd.

Wanordelijkheden in Engeland.

Te Glasgow hebben een 40.000 werkeloozen ernstige wanordelijkheden gepleegd. Winkels werden verwoest en de inhoud op straat gesmeten. De schade wordt geschat op eenige duizende ponden. Er vielen vele gewonden en meer dan 100 personen werden gearresteerd.

Ook te Londen hadden, hoewel niet in die mate, wanordelijkheden plaats.

Vliegongeluk van Lindbergh.

Lindbergh, die zooals onze lezers wellicht weten, op een groote vlucht thans in China was, en daar ijverig meehielp aan de leniging der overstroomingsellende, is daar aan een groot gevaar ontsnapt.

Toen het vliegtuig door zijn vrouw bestuurd, pas was opgestegen om weer een inspectietocht te houden, bemerkte de echtgenoote van Lindbergh dat ze de controle over de machine kwijt was, waardoor het toestel kantelde en zij in de rivier sprong. Lindbergh sprong haar na om haar te redden, en vertelde in een interview, daar zij als het ware door een wonder aan de dood ontsnapt waren, dat de machine bijna op zijn vrouw gevallen was. De aviateurs werden opgepikt door het Engelsche Marine vaartuig Hermes. De machine is geheel verwoest.

EXAMEN MACHINE-SCHRIJVEN.

van den R. K. Bond St. Genesius.

Geslaagd:

A. Profeet
A. Servage
M. Villalobos

van het St. Thomascollege

en A. v. Slobbe
A. Slockers
M. Sprockel

van het St. Martinusgesticht

Uitvoering der padvinders.

Gaarne vestigen wij de aandacht op de uitvoering van de afdeeling Curaçao der Nederlandsche padvinders, welke hedenavond in het theater Brion zal worden gehouden. De uitvoering begint om 7.30 precies. Voor prijzen der kaarten en waar deze verkrijgbaar zijn, alsmede voor het programma verwijzen wij naar de advertentie.

De Directeur van Openbare Werken.

Naar we vernemen zal de huidige Directeur van O.W. Ir. Meyers, die wegens ziekte voor hier is afgekeurd, op 25 October Curaçao verlaten. De Hr. Meyers zal dan met S. S. Stuyversant via Paramaribo naar Madeira gaan om daar de wintermaanden tot herstel zijner gezondheid door te brengen.

Geruchten gaan er, dat waarschijnlijk als zijn opvolger zal benoemd worden Ir. Klopper, thans hoofdingenieur bij de Rijkswaterstaat in Holland met standplaats Assen. Ir. Klopper is o.a. 5 jaren in Suriname werkzaam geweest bij het departement van O. W. aldaar

Bij deze Directeursverandering willen we eens een veel zeggend lijstje plaatsen van de verschillende Directeuren die de laatste 10 jaren aan het hoofd van ons departement hebben gestaan. Het waren juist de jaren waarin het meest van dit departement gevraagd werd en waarin de talrijke mutaties van hoofd geen gunstige invloed daarop gehad kan hebben.

Op 31 Dec. 1921 kreeg van der Breggen zijn eervol ontslag. Daarop volgden:

1922 Molengraaff.
1922 Bakker.
1925 de Haseth.
1925 Molengraaff.
1926 De Puy
1926 Molengraaff.
1927 Beaujon.
1927 van Rosse.
1929 Perret Gentil.
1939 Meyers.

Tijdelijk waarnemingen gedurende ziekte als o.a. van den Hr. Meyers, toen Ir. Gravenstein waarnemend was, hebben wij er nog maar niet bij vermeld.

Curaçaosche Voetbalbond.

OFFICIEEL.

COMPETITIESTAND per 4 October 1931.

	Gesp.	Gew.	Gelijk	Verl.	Goals v. t.	Pt.	Gem.
Volharding	5	4	1	0	15-5	9	1.80
Jong Holland	5	3	2	0	10-2	8	1.60
Trappers	4	3	0	1	10-5	6	1.50
Transvaal	5	2	3	0	8-5	7	1.40
Asiento	6	2	1	3	16-9	5	0.80
M. V. V.	5	1	0	4	4-17	2	0.40
Trekvogels	5	1	0	4	6-11	2	0.40
Goahead	5	0	1	4	0-15	1	0.20

Programma voor Zondag 11 October 1930.

Mundo Nobo.

4.30 precies: Jong Holland — Volharding
Scheidsrechter Hr. Stomp.

Sportpark Asiento.

„Asiento" - Wisselbeker.

3.30 precies Trappers — Mariniers
Scheidsrechter Hr. Koster

Competitie.

4.30 precies Asiento — Trekvogels
Scheidsrechter Hr. Hagendijk

Het Bestuur.

De arbeidsbeurs.

Deze week hebben zich aan de arbeidsbeurs aangemeld 75 personen.

Aan 22 personen is door bemiddelen van de beurs arbeid verschaft.

De Regen.

Beloofde Aug. een goed jaar, October brengt wat teleurstelling.

Donderdag morgen bracht ons een buitje, waarvan de regenmeter op het St. Thomas college 6 m. M. aanwees.

Het is wat, en we willen hopen op meer, want vooral voor de planters die het zaad reeds in de grond hebben zitten is regen hard noodig. Veel van het geplante wordt door insecten opgevreten,

Op Aruba moet het deze dagen weer flink geregend hebben. Ook in Sept. heeft men daar flinke buien gehad.

Bonaire schijnt wel het meest vergeten te worden.

Edison stervende.

De laatste kabelberichten melden dat Edison stervend is, wellicht zullen zij bij het verschijnen van dit blad het overlijden van den grooten uitvinder gemeld hebben.

Thomas Alva Edison werd geboren op 11 Februari 1847 te Milan O. in de Vereenigde Staten, Van krantenjongen en telegrafist werkte hij zich op tot eigenaar van de grootste uitvindercentrale der wereld in het Menlo park. Zijn talrijke uitvindingen (meer dan 1000 patenten) zijn de oorsprong geweest van groote takken van industrie. Tot zijn uitvindingen behooren de Phonograph, de Cinematograph, het electrisch gloeilicht en talrijke uitvindingen op het gebied der telegrafie en telefonie.

Op doortocht.

Zondag passeerde hier op terugtocht naar zijn Missie te Suriname de Zeer Eerw. Pater Ruiter C. S. S. R. inspecteur van het bijzonder onderwijs in Suriname.

Stokers van te jeudigen leeftijd.

In het publicatieblad is opgenomen, het ontwerp-verdrag van Genéve, betreffende den minimun-leeftijd, waarop jeugdige personen mogen worden toegelaten tot het verrichten van arbeid als tremmer of stoker.

Ook Nederland en kolonien is aan dit verdrag gehouden, waaruit we de volgende artikels overnemen:

Artikel 1.

Voor de toepassing van dit verdrag worden onder „schepen" verstaan alle vaartuigen van welke soort ook, toebehoorende aan de overheid of aan bijzondere personen, in gebruik voor de zeevaart, met uitzondering van oorlogsschepen.

Artikel 2.

Jeugdige personen beneden 18 jaren mogen niet werkzaam zijn aan boord van schepen als tremmer of stoker.

Artikel 3.

De bepalingen van artikel 2 zijn niet van toepassing:

a. op arbeid van jeugdige personen op opleidingsschepen, onder voorwaarde dat dit werk wordt goedgekeurd en gecontroleerd door de overheid;

b. op arbeid op schepen, die niet voornamelijk door stoom voortbewogen worden;

Artikel 4.

In geval het noodzakelijk is een stoker aan te monsteren in een haven waar het niet mogelijk is arbeiders van tenminste 18 jaren voor dezen arbeid te vinden, zullen voor dit werk kunnen worden aangenomen jeugdige personen die tenminste 16 jaren oud zijn, doch in dat geval moeten twee van dergelijke jeugdige personen de plaats vervullen van een tremmer of stoker.

Artikel 5.

Teneinde de contrôle mogelijk te maken op de toepassing der bepalingen van dit verdrag, moet iedere kapitein of werkgever een register of een lijst van de equipage bijhouden, waarop alle personen vermeld staan jonger dan 18, die aan boord werkzaam zijn, met vermelding van den datum hunner geboorte.

Artikel 6.

De monsterrollen zullen een uittreksel der bepalingen van dit verdrag bevatten.

De Benzine prijs.

Onze Collega La Cruz, vestigt de aandacht op de belasting op Benzine in Holland met 3 cts per liter.

Waarom deze belasting? Omdat de prijs der bezine in het Moederland per liter 10 ct. en meer lager is dan in de omliggende landen.

In Holland werd tot nu toe de benzine verkocht voor 8 ct, en lager.

Het is vreemd zegt onze collega zeer terecht dat op Curacao, waar de benzine gereraffineerd wordt, deze zoo duur is.

Maar er is wel meer vreemds in onze huidige economische wereld.

Naar we indertijd vernomen hebben, was het Gouvernement in onderhandeling om de bezineprijs verlaagd te krijgen, wat La Cruz deze week voorstelde.

We hooren er echter niets meer van Zijn deze onderhandelingen mislukt? of komt de verlaging spoedig?

De Prins van Wales te Lourdes.

Volgens het Katholieke Engelsche weekblad „Universe" heeft de prins van Wales gedurende zijn verblijf te Biarritz incognito een bezoek gebracht aan Lourdes, daar de zegening der zieken bijgewoond en zich, vergezeld van Engelsche brancardiers, naar de grot begeven..

Sinds Karel II is dit de eerste maal dat een Britsche troonopvolger een Katholieke godsdienstoefening bijwoont, merkt de „Universe" op.

Geen nieuw Postkantoor.

Z. E. de Gouverneur heeft besloten om de bouw van het nieuwe postkantoor, wat reeds was aanbesteed maar nog niet gegund, niet te laten doorgaan.

Z. E. heeft aan den Raad in een brief daarvan mededeeling gedaan met opgave van redenen.

Radio ms. „Colombia".

Het ms. „Colombia" van de Kon Ned. Stoomboot Mij zal a.s. week op de volgende uren radiomuziek uitzenden:

Woensdag en Donderdag van 12.15 — 13.30
van 20.00 — 21.00
Vrijdag en Zaterdag van 11.00 — 12.00

De uitzendingen hebben plaats op een golflengte van 250 Meter (12.00 Kilocycles).

Mutatie Nederlandsche Bank.

Kabelberichten van 7 October melden, dat om gezondheidsredenen Mr. Vissering zijn ontslag genomen heeft als president van de Nederlandsche Bank.

Zijn opvolger zal zijn de vroegere president van de Javaansche Bank Mr. L. J. Trip.

Hr. Ms. VAN NES.

Deze Jager zal waarschijnlijk, 13 October uit Nieuwediep vertrekken.

De etat Major van dit schip wat volgens plannen 2 jaar hier zal blijven, bestaat uit.

Luit t.z. 1e kl. J. C. A. Scholte, comm.
„ 2e kl. M. M. Meerens.
„ „ J. M. Madsen.
„ 3e kl. D. E. Baron Mackay.
Offic. v. adm. 2e kl. N. B. Spoor.
Offic. M. S. D. 1e kl. M. P. J. Pocer.
2e kl. W. P. J. Brunet de Rochebrune.
„ F. J. Spangenberg

Officieele berichten.

Mej. S. F. Schotborgh, klerk ter Gouvernements-Secretarie, is in activiteit hersteld.

De Heer Q. L. Rigaud, commies werkzaam ter griffie van het Hof van Justitie in Curaçao, is in activiteit hersteld.

Enrique Tromp en Rafael Odor zijn benoemd tot respectievelijk tijdelijk torenwachter en tijdelijk Hulpvuurtorenwachter bij den vuurtore aan de Noordwestpunt van Aruba.

Mej. E. E. Labega, in het bezit der akte van bekwaamheid als hoofdonderwijzeres en der akte Engelsch, is benoemd tot onderwijzeres 1e klasse, categorie A, bij het Openbaar Onderwijs in Curaçao en werkzaam gesteld aan de Openbare Meisjesschool voor meer uitgebreid lager onderwijs (Wilhelminaschool) te Willemstad op Curaçao.

De tijdelijke onderwijzeres 3e klasse bij het openbaar onderwijs in Curaçao, Mevr. J. W. Bekker-Groenendijk is eervol ontheven van hare werkzaamstelling aan de openbare school voor gewoon lager onderwijs (Emmaschool) te Willemstad op Curaçao en werkzaam gesteld aan de Openbare Meisjesschool voor meer uitgeoreid lager onderwijs (Wilhelminaschool te Willemstad op Curaçao.

Aan den Heer Dr. H. Polvliet, Lid van het Hof van Justitie in Curaçao, is, wegens langdurigen onafgebroken dienst met ingang van den dag van zijn vertrek uit Curaçao, acht maanden buitenlandsch verlof naar Nederland verleend.

Aan Mej. Anna Arends, telefoniste bij s'Lands telefoondienst alhier, is op haar verzoek, eervol ontslag uit s' Lands dienst verleend.

Mej. Anastacia Chirino is benoemd tot telefoniste bij den Lands Telefoondienst alhier.

De Heer C. H. de Balbian Verster, commies alhier, is benoemd tot commissaris in den Raad van Commissarissen voor de Weduwe- en Weezenfondsen der Europeesche officieren van het Nederlandsche Indische Leger en van de militairen beneden dien rang van de koloniale troepen.

De monteur bij den Landsradiodienst alhier C. Verheul, is overgeplaatst naar St. Martin N. G. en werkzaam gesteld op den post voor draadlooze telegrafie op dat eiland.

Ontdek Amerika.

Ontdek Amerika. Bestudeer het land dat de wereld gaat beheerschen. Volg, nu na ruim vier eeuwen, het voorbeeld van Columbus in geestelijken zin.

Aldus spoorde Marnix Gijsen, die de Nieuwe Wereld een jaar lang heeft mogen bereizen, zijn lezers aan in brieven aan het Vlaamsche dagblad „De Standaard" in 1926 en 1927. Deze brieven zijn gebundeld. Voor mij ligt een exemplaar van de 4de uitgave „gedrukt in de Lente van 1930 in een oplage van 3000 exemplaren." Gijsen's oproep is blijkbaar niet vergeefsch geweest. Zijn brieven zijn en worden gelezen; ze zijn het in alle opzichten waard. Natuurlijk zijn het niet meer dan indrukken, maar de manier, waarop de journalist, die hier aan het woord is, de dingen zegt, is zoo suggestief, dat ieder, die het geschrift leest, onwillekeurig de zienswijze van den schrijver zal deelen.

Niet alleen bevat het boek een mooie beschrijving van land en steden; het trekt ook de aandacht door de waardeering van toestanden. Gijsen deelt zijn beschouwingen in naar „De Gemeenschap en hare hare problemen" en „Het Geestelijke Leven". De typeering van verschillende verschijnselen is zeer raak. Een boekbespreking kan zelden in bijzonderheden afdalen. In dit geval is het zelfs geheel en al uitgesloten. Ik beperk me dan ook tot enkele eigenaardigheden, die m. i. in een dagblad naar voren gebracht kunnen worden.

Gijsen's beweringen maken den indruk te absoluut te zijn, te generaliseerend, te . . . Amerikaansch. Houdt men rekening met het feit, dat vreemdelingen, die zich in de Vereenigde Staten hebben gevestigd, zeer spoedig in de Amerikaansche massa opgaan en daarin moeilijk te onderscheiden zijn, dan is het te begrijpen, dat ook de tijdelijke Amerikaan van de inheemsche manieren een en ander overneemt. Hieruit moet men niet de gevolgtrekking maken, dat Gijsen het Amerikaansche leven bewondert. Integendeel, meermalen geeft hij onomwonden uiting aan zijn afkeuring.

We weten het allemaal: Amerika is het land van de dollar, De jeugd vereert dan ook slechts de stoffelijke kracht. Held is niet hij, die zich geeft voor een wetenschappelijk onderzoek, dat zijn leven ondermijnt. Lijden en dulden tellen niet meer mee als factoren in de gemeenschap. Heldenvereering richt zich naar figuren, die tastbare geldelijke resultaten bereikten. Geen wonder, dat Gijsen deze verschrikkelijke onzin kan aanhalen: „Mr. Henry Ford is de grootste weldoener dezer eeuw. De derde grootste van alle tijden. Christus is de eerste. Lincoln de tweede, Ford de derde. Lincoln is de tweede omdat hij vóór Ford bestonde. Vergeleken zijn ze gelijk. Wat aan de Amerikaansche jeugd ontbreekt? „Het voorbeeld van heiligen: ze stelt zich voorloopig met mechanici als huisgoden tevreden.

Amerika is het land met de meeste kerken en de minste geloovigen. In geest en gedragslijn is het typisch protestantsch; zoo kan men gedeeltelijk althans, de befaamde drooglegging verklaren. De bibliotheek neemt in het geestelijk leven een bijzonder voorname plaats in. Veel meer menschen dan hier maken er gebruik van; het publiek redt zich bij het uitleenen van de boeken vrijwel zelf.

Eerbied voor arbeid. Dit is de Amerikaansche democratie. Er is geen sprake van gelijkheid van rechten en van invloed. Het geld, in den regel door arbeid verkregen, regeert. De macht van den groot-ondernemer is geweldig: de arbeiders zijn van hem afhankelijk als slaven.

Is onder de blanken de gelijkheid dus zeer ver te zoeken, afschuwelijk is de houding van den blanke tegenover den kleurling. Met de grootste minachting behandelt het heerschende rasnu nog, ruim 50 jaar na de afschaffing van de slavernij, zijn zwarten „broeder".

De Amerikaan doet alles in het groot. De geweldige afmetingen van het land hebben de menschen in die richting gevordm. Reclame en sensatie zijn hier vanzelfsprekend. Europa heeft van dit alles reeds veel, zeer veel overgenomen: de bioscoop getuigt hiervan allerduidelijkst. Reclame moet pakken, zegt de Amerikaansche koopman en zijn Europeesche vakgenoot zegt het hem na. Op gezag van zakenmenschen mag aangenomen worden dat reclame veel doet verdienen.

Wij vinden ze dan ook doodgewoon. Maar aandacht trekken voor een ernstige zaak alsof het een bioscoopvoorstelling geldt, stoot ons, Nederlanders eender af dan dat het ons aantrekt. Op ons zou het ongetwijfeld een potsierlijken indruk maken als b. v. bij het bezoek van een bisschop alles paars geschilderd zou worden. De commissie, die bij gelegenheid van het Eucharistische Congres te Chicago den Kardinaal-Legaat ontving, had evenwel zorg gedragen, dat de trein, waarmede Zijne Eminentie reisde van onder tot boven, van voren tot achter rood geverfd was!

Deze enkele mededeelingen mogen voldoende zijn om te besluiten, hoever wij nog van Amerika afstaan, maar ook hoeveel reeds vanover den oceaan in ons werelddeel is binnengedrongen.

Alles bijeengenomen maakt de Amerikaan op den vreemdeling indruk van te lijden aan overmoed. Inderdaad is overmoed zeer goed te begrijpen. In ruim een eeuw hebben de Amerikanen een wereld voor zich veroverd, en wie in deze wereld werkte, kon verzekerd zijn van een zeer ruim bestaan. Steeds was er voldoende werkgelegenheid en wie misschien ter plaatse niet meer terecht kon, trok verder op en slaagde.

Aan deze ontwikkeling in het spreek woordelijk geworden Amerikaansche tempo is nu een einde gekomen. Bij wijze van spreken zullen de 120 millioen Amerikanen weer Europeanen moeten worden. minder hooge eischen aan het leven stellen, want verder naar het westen trekken heeft geen zin meer.

Het avontuurlijke dat den Amerikaan eigen is, zal moeten uitslijten. Hij moet wat bezadigder worden. In de toekomst zal het niet meer waar mogen zijn, wat Gijsen over de tegenwoordige algemeene geestesgsteltenis van den Amerikaan schitterend typeerend zegt: „Hij volgt nooit den raad van zijn grootvader, maar wel de fantasie van zijn eigen zoon"

Dr. M. DE HAAS.

*) Marnix Gijsen: „Ontdek Amerika N. V. Standaard te Brussel en C. A. J. van Dishoeck te Bussum, 1930 171 blz.

CURIEL'S BANK.

Willemstad - Curaçao - Ned. West-Indie.

ALLE BANKZAKEN.

Rekening-courant in locaal en vreemd geld.
Déposito's op termijn in locaal en vreemd geld.
Voorschotten en Handelscredieten
Koop, Verkoop en Incasso van Wissels, Credietbrieven,
Coupons en Vreemd Geld tegen voordeelige koersen.
Telegrafische uitbetalingen naar alle werelddeelen.
Reiscredietbrieven en Chéques van de

National City Bank of New York,
New York City.

Safe-loketten.
Speciale afdeeling voor Incasso's

Afdeeling Spaarkas.
Afdeeling Assurantie.

Maduro's Bank
Curaçao. N.W.I.

Volgestort Kapitaal en Reserve fls. 3.000.00 --

Koopt en verkoopt wissels,
buitenlandsch bankpapier, coupons,
gemunt goud en zilver.
Neemt gelden à depósito en opent
chequerekeningen met rente-vergoeding.
Verschaft Reiswissels, Credietbrieven,
Telegrafische Uitbetalingen.
Effecten orders.
Spaarbank. Safeloketten

ALUMINUM LINE.

Geregelde vracht en passagiersdienst tusschen New Orleans, Mobile, Kingston, CURAÇAO, Puerto Cabello, La Guaira en PARAMARIBO, en **vandaar direct naar CURAÇAO** en New York als volgt:

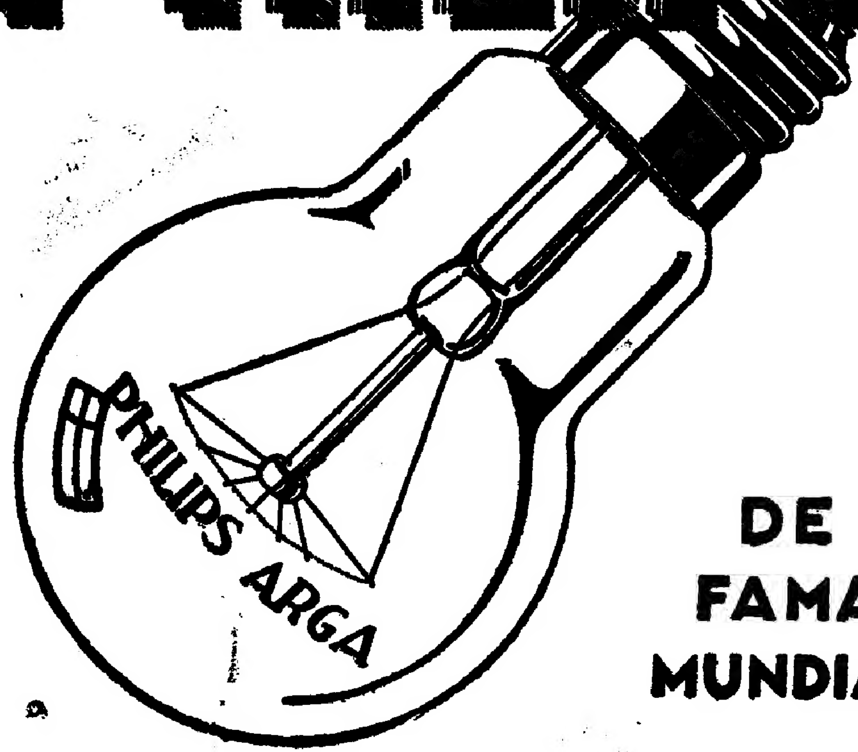
	Vertr. NEW ORLEANS	Aank. CURAÇAO	Aank. PARAMARIBO
SS. AUSTVANGEN	Sept. 26	Sept. 26	Oct. 17
SS. VESTVANGEN	Oct. 10	Oct. 22	„ 31
MS. HENRY HORN	„ 24	Nov. 5	Nov. 14

	Vertr. PARAMARIBO	Aank. CURAÇAO	Aank. NEW ORLEANS
MS. HENRY HORN	Oct. 7	Oct. 12	Oct. 20
SS. AUSTVANGEN	Oct. 21	Oct. 26	Nov. 3
SS. VESTVANGEN	Nov. 4	Nov.. 9	„ 17

1e Klasse naar Paramaribo	Fls: 200.00
Dekpassage naar Paramaribo	85.00
1e Klasse naar New Orleans	250.00

S. E. L. MADURO & SONS — Agenten.
De Ruyterplein. **Tel: No. 72 & No. 505.**
JOHN G. EMAN - Agent.
Aruba.

LÁMPARAS
PHILIPS

Groote uitvoering der

Ned. Padvinders Vereeniging afdeeling Curacao.

Zaterdag, 10 October e. k. in het Theater Brion.

Aanvang 7.30 uur precies.

PROGRAMMA

1. De alom bekende Kleppermarsch.
2. Hoe 't wel en hoe 't niet moet
3. Een komiesch tooneelspel door de Juniores „De zeeroovers."

terwijl de clou van den avond wel zal zijn het spannend en dramatiesch tooneelstuk „Elixer of Youth."

Kaarten verkrijgbaar bij Boekhandel Sluyter à f 1.50 Firma A. D. Capriles en Co, Heerenstr. Firma Galmeyer en Co Breedestr. Otrabanda en in de Holl. Sigaren winkel - Breedestraat Otrabanda. Ook des avonds 10 Octo. aan de zaal.

Voor kinderen beneden de 16 jaar kaarten tegen den halven prijs (f o.75) te verkrijgen bij den Groepleider, den Heer M. v. d. Maarel, elken avond van 5 tot 7 uur op het Gouv. Barge Bad.

„Apostolaat der Zee"

Geef U op bij:
VAN EEDEN, Loods, of
Pater DELLAERT.

Apostolaat ter Zee.

1ste. prijs van de loterij van het Apostolaat ter Zee is f. 2000.

Geen betere WHISKY te verkrijgen
MORRIS E. CURIEL & SONS.
Agenten. 6—2

Lijdt U aan hoofdpijn?

Het is toch zoo gemakkelijk, aanstonds er van bevrijd te worden en voor 't vervolg nieuwe aanvallen te voorkomen. Maar gebruik dan geen bromiden, noch bedwelmende middelen. Ze helpen wel aanstonds, maar ze doen 't hart aan en zijn zeer gevaarlijk Ze werken neerdrukkenden genezen slechts voor 't oogenblik, want de oorzaak van de hoofdpijn blijft bestaan.

Ziehier het gezonde en onschadelijke geneesmiddel.

Neem de oorzaak weg: verzacht uw zure en wrange maag, bevrijd de ingewanden van de bedorven en giftige voedingsstoffen, prikkel zachtjes de lever, zorg dat de gal weer begint te vloeien eu de darmen bevrijd worzijn van de onntte stoffen die de oorzaak zijn van uw hoofdpijn.

Vraag uw aphotheker een rood pakje Carter's Klene Leverpillen

---

Tres envases Tarros, latitas y tubos. Exija el legítimo.

MENTHOLATUM

Proteje la delicada piel de los nenes que con frecuencia padecen de salpullidos, irritaciones, herpes y otras afecciones. Es un preventivo y calmante rápido. Las madres previsoras siempre lo tienen a la mano.

SPOTPRIJS
TE KOOP

op de plantage „VAN ENGELEN"

Het schitterend gelegen, in twee ruime en frissche woningen verdeeld „Landhuis", met bijbehoorende garage, bergplaatsen enz. en daaraan grenzend terrein groot 15000 vierkante meters voor den spotprijs van fl. 8000 Afstand van de stad 10 minuten

Te bevragen bij
J. L. C. MONSANTO.

3—2

Compania Trasatlántica

Geregelde Passagiers- en Vrachtdienst.

Eerstvolgende afvaarten van Curaçao:

naar Pto. Colombia en Cristobal:

S.S. MAGALLANES	**14 | 15 Oct.**
S.S. JUAN S. ELCANO	**13 | 14 Nov.**

naar Pto. Cabello, La Guaira, San Juan, Teneriffe, Las Palmas, Cadiz en Barcelona.

S.S. MAGALLANES	**24 | 25 Oct.**
S.S. JUAN S. ELCANO	**23 | 24 Nov.**

Passages naar Havanna, New Orleans, New York en anderen plaatsen met overscheping in Cristobal, kunne hier worden uitgereikt.

Alle inlichtingen te bekomen bij:

S. E. L. MADURO & SONS.
Agenten.

DE RUYTERPLEIN **Telefoon No. 72 & 505**

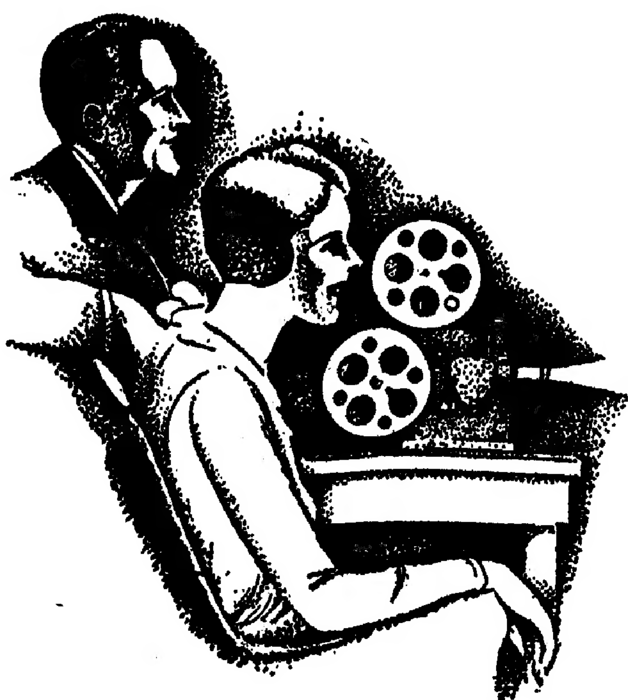
v. ROSSEM'S Poorters-Toeback
DE BESTE VARINAS

Verkrijgbaar bij ELLIS & DANIA Agenten.

QUICK! ... Get Movies of Baby
... before he grows up

Home movies with the remarkably simple camera ...
CINÉ-KODAK ... *from the men who simplified picture-taking*

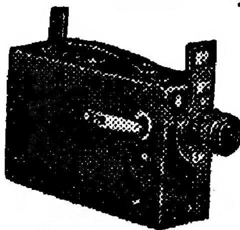
Enjoy the Fun of taking movies of your children ... then the thrill of seeing them again and again on your own screen.

THERE he sits playing .. living, breathing, natural. Soon—too soon —baby ways will be but fading memories ... unless you record them forever through the priceless medium of home movies.

Ciné-Kodak is a home movie camera for amateurs. No cranking. No tripod. Look through a finder and press a lever. It's as simple as that ... the Eastman way.

Then send the exposed film to us, for finishing at no extra cost. In a few days your film is back. Place it in the Kodascope projector. Turn the switch. And there, bright and clear, on your own home screen ... your baby's precious ways are in movies forever, to thrill you again and again.

Ciné-Kodak
Simplest of Home Movie Cameras

Ask your dealer for a Ciné-Kodak demonstration or mail the coupon for an interesting booklet on home movies.

EASTMAN KODAK COMPANY
Rochester, New York, U. S. A.

Please send me your interesting booklet on making movies at home with Ciné-Kodak.

Name ....
Address ....
City ....

O. K. 224

Papini en het satanische in de moderne Maatschappij.

Het jongste werk van Giovanni Papini: „*Gog*" [1]), heeft heel wat stof opgejaagd; vijanden beweren, dat Papini zijn geloof verloochent, alle christelijke mildheid en naastenliefde verwerpt en teruggekeerd is naar zijn oude stroncatura-periode, d.w.z. naar den tijd, toen hij als jonge ongeloovige man alles afbrak en op geenerlei wijze opbouwende gedachten verwekte, o.a. werd een artikel van zoodanige strekking, eenige weken geleden opgenomen in de „La Prensa." Zijn vrienden en verdedigers, en hiertoe behooren vele geleerden onder de romeinsche geestelijkheid, zooals de Dominicaan A. Lemonnyer („*Vie intellectuelle*", Mars, 1931, p. 366-371), beschouwen dit nieuwe boek als in hooge mate apologetisch, omdat het een felle aanklacht bevat tegen het moderne heidendom en tegen vele excessen in de geestesstroomingen der moderne maatschappij; zij zien in Papini niet alleen den schrijver van groot talent, maar tevens den Katholiek, die met scherpe satyre de feilen van zijn tijd voor een hollen of bollen spiegel plaatst, zoodat die fouten nog sterker in het oog springen.

Is dit soms niet noodig? vraagt Ellen Russe in het Schild. En zij antwoordt: Als de wereld doof en blind blijft voor vermanende stemmen en schrikwekkende gebeurtenissen, als een zeker kwantum der menschheid voortgaat zichzelf zand in de oogen te strooien en niet zien *wil*, dat de vernielende stroom van anti-christelijke gedachten zijn koers onherroepelijk voortzet, dat de afgronden gapen en de verzengende vuren steeds verder om zich heengrijpen, moeten dan geen krachtigere middelen aangewend worden, om die excessen en gevaren aan de kaak te stellen? Het zijn trouwens heusch niet enkel de ongeloovigen die verblind zijn; ook onder de Katholieken zijn er velen, die zich nog altijd in slaap wiegen met het gemakkelijke liedje, dat „tout est pour le mieux dans le meilleur des mondes" en dat, niettegenstaande de snelle uitbreiding van communisme en bolsjewisme, van Kerk- en priestervervolgingen in China, Spanje en Mexico, de toestand werkelijk niet zoo ernstig is en dat er zeker wel weer spoedig een ommekeer ten goede zal plaats vinden.

Papini sust zichzelf niet met deze woorden in slaap; hij is wakker, klaar, helder bewust wakker en ziet om zich heen; hij neemt waar hetgeen er in zijn onmiddellijke omgeving en ver buiten de grenzen gebeurt; hij verdiept zich in de verderfelijke philosophieën en geestesstroomingen, die den werkelijken achtergrond vormen en de ware drijfveeren zijn van de handelingen en gebeurtenissen in de maatschappij der twintigste eeuw. Na rijp overleg giet hij die overpeinzingen dan in den grotesken vorm der satyre of verhult zich achter het masker der ironie, hopend zoodoende de aandacht op die verderfelijke uitwassen te vestigen. Het boek „*Gog*" is dus niet, zooals sommige critici meenen, een litteraire gril, een briljant geschreven fantasie, vol dwaasheden, om de lezers te laten lachen, het werk bevat harde, dikwijls moeilijk te slikken levenslessen, waarheden die de velen liever niet aanhooren.

Wie is Gog? Oppervlakkig beschouwd is Gog (afkorting voor Goggins) een Amerikaansch millionnair, die zijn loopbaan als scheepsboy begon en nu uit zaken getreden is om nog wat van zijn geld te kunnen genieten. Hij wil zijn kolossaal fortuin besteden om wetenschap en kunsten te begunstigen en zoodoende zijn ijdelheid te streelen. Papini — aldus de inleiding — heeft hem leeren kennen in een privé-kliniek voor krankzinnigen, waar Gog hem een dagboek ter lezing meegaf. Het bevat Gog's reisjournaal: aanteekeningen over zijn bezoeken bij beroemde mannen als Freud, Ford, Maeterlinck, Einstein, Wells, enz.; verder notities over wonderlijke menschen die bij hem kwamen om zijn financieele steun te winnen voor plannen: het zijn meest verkondigers van ultra-nieuwe denkbeelden op religieus, sociaal, politiek of artistiek gebied; en tenslote bevat het dagboek een overzicht der buitenissige verzamelingen; welke Gog aanlegde om zich te verstrooien; Gog is dus verzamelaar van menschen, gedachten en voorwerpen geworden, sinds hij besloot' vrij over zijn reusachtig fortuin te beschikken. Toen Papini enkele dagen later in de kliniek terugkwam, was Gog spoorloos verdwenen en besloot de schrijver het dagboek te publiceeren, omdat in deze aanteekeningen van een halven barbaar (Gog's moeder behoorde tot en wildenstam van de Hawaï-eilanden, en zijn vader was een blanke) een waardevolle les ligt opgesloten. Teneerste omdat zijn rijkdom Gog in staat gesteld heeft ongestraft vele dwaze of misdadige buitensporigheden te doen; die anderen slechts in den droom beleven en ten tweede omdat hij in zijn oprechtheid van primitief mensch niets verhult en gedachten en grillen, die anderen zorgvuldig trachten te verbergen, openlijk bekent. Papini vindt het nog noodig in zijn voorrede te verklaren dat hij zelf in geenendeele de opvattingen en theorieën van dezen verdwaasden maniak deelt.

Kan men uit dezen fantaisie-vorm, waarin Papini zijn critiek op de maatschappelijke verdorvenheden en uitwassen voor den eenvoudigen lezer inkleedt, besluiten, dat hij in Gog een karakter heeft willen teekenen volgens de lijnen eener geleidelijke evolutie? Men zou al weinig inzicht hebben in de methode om een karakter op te bouwen, wanneer men uit de zeer uiteenloopende tafereelen wil concludeeren, dat hier een mensch werd uitgebeeld. Gog is geen mensch, hij is zelfs geen type, hij is hoogstens een weerschijn van een massa misverstanden of dwaling, die in de wereld bestaan en waarvan er achteraf toch maar een gedeelte door Papini onder handen werd genomen. Wie veel meer als mensch geschetst worden zijn de personen, die onder het mes komen, zooals Freud, Maeterlinck, enz. Zij zijn brillant getypeerd, terwijl Gog zelf alleen maar noteert wat hij ziet en hoort, zooals een doorsnee toeschouwer zal doen. Geen enkel der afgeleg de of ontvangen bezoeken heeft een terugslag op het karakter van Gog, hoe zou men dan kunnen spreken van een evolutie van Gog's karakter? De lezer, die het boek doorpeilt laat zich door deze fantasie niet misleiden en tot de kern van het boek en van Papini's opzet doordringend, zal hij toegeven, dat het werk verre uitreikt boven den episodischen literairen vorm, waarin Papini het dagboek introduceert.

Wat is Gog dan wel? Hij is het teeken van het satanische in de moderne wereld der gedachte. Waarom zou Papini anders de aanhaling uit de Apocalyps boven de titelpagina van zijn boek hebben geplaatst: „Satan zal uit zijn kerker verlost worden en rondgaan om de volkeren te verleiden, Gog en Magog" (Apoc. 20:7)?

Beteekent dit nu, dat Gog nooit een zuiver menschelijken kant vertoont? Dat niet. Hij heeft wel degelijk flitsen van intuïtief leven, die een menschelijken kant van hem oproepen. Zoo is b. v. een van die flitsen zijn rake beoordeeling der meesterwerken van de literatuur. Gog laat zich dan niet door den schoonen vorm tot geestdrift verleiden, maar dringt door tot de kern, tot de moreele waarde van het gebeuren zelf. Ook houdt hij soms zeer schoone bespiegelingen, die een serene droefheid weerspiegelen en dit is meestal het geval, wanneer zijn gemoed huiverend vervuld wordt door het mysterie van den dood. Men krijgt dan bladzijden, die temidden van het grillige en groteske der caricaturen, een ware verademing zijn. Hiertoe behooren o.a.: „*De Verovering*", waarin Gog verhaalt hoe hij een gedeelte van een volkswijk in New-York herschept in een immens park; verder „*Niets is Mijn*" en „*De verlaten Stad*."

Een ander punt dat goed voor oogen gehouden te worden bij de beoordeeling van het werk is, dat Papini schrijft in een land en in een tijd, waarin een hevige strijd gevoerd wordt tusschen twee levensbeschouwingen. In de laatste weken hebben de gebeurtenissen wel iets van dien innerlijk woedenden strijd getoond, maar voor buitenstaanders kan hetgeen men er over hoort en leest slechts een klein tipje van den sluier op lichten. In Italië is het voor elken lezer van „*Gog*" duidelijk, wie bedoeld wordt met Caccavone, den „metasoof," die beweert de modernste philosophieën, ja zelfs het evangelie te hebben overtroffen door zijn stellingen. Caccavone is de caricatuur van den Siciliaanschen philosoof Giovanni Gentile, schrijver van tallooze werken, in den laatsten tijd senator, minister van onderwijs en bazuin der staatsphilosophie. Wanneer men de stellingen van de philosophie van het Idealisme kent, zooals dit door Gentile en Benedetto Croce in de laatste vijf-en-twintig jaren gepropageerd wordt, dan herkent men deze leer in vele hoofdstukken van het boek „*Gog*" en ziet men in, dat hier de achtergrond van het werk gezocht dient te worden.

Enkele van die stellingen zijn; dat de mensch alles is; dat God niet buiten ons bestaat; dat het geloof geen universeele waarde heeft; dat de Staat alles omvat dus ook de Kerk; Het individu, persoonlijke verlangens, wenschen en aspiraties worden geheel uitgeschakeld, alles wordt opgeslorpt in de belangen van den Staat: de mensch als mensch heeft geen rechten meer. Wanneer men volgens deze stellingen logisch doordenkt, dan is alles veroorloofd, mits het den Staat ten goede komt, en moet men Croce wel gelijk geven, wanneer hij er toe komt in dit verband zelfs de anthropophagie (menschen-eten) te verdedigen. „Zelfs de polygamie en het vrije concubinaat — aldus Croce in zijn „*Filosofia della practica*" (bld. 344) — zijn niet irrationeel en onnatuurlijk, wanneer ze beschouwd worden als wettige instellingen gedurende een bepaalde periode en in bepaalde streken, evenmin als de anthropophagie, omdat er ook onder de menschen-eters mannen waren (hoezeer deze gedachtengang ook tegen het gemoed en de maag van beschaafde Europeanen stuit), die in volle rust van een oprecht geweten huns gelijken opaten met dezelfde kalmte, waarmede wij een gebraden kip verorberen, zonder den minsten haat te gevoelen voor de kip, maar in de overtuiging, dat men voor het oogenblik althans, niet anders kan handelen."

Als men deze vergoeilijking van de anthropophagie gelezen heeft, dan komt het hoofdstuk in Papini's Gog, getiteld: „*De berouwvolle kannibaal*" in een heel wat duidelijker licht te staan en na de verheerlijking van het geweld begrijpt men eveneens den gedachtengang van Tiapa, den exbeul, die vol heimwee herinneringen uit zijn schitterende beulen-loopbaan ophaalt.

Nauw verwant aan de theorie van het geweld is de theorie over den dood. Heel het boek „*Gog*" is er van doortrokken. Gog denkt aan niets anders, overal komt die gedachte als een obsessie naar voren. Want de machtige Staat ontziet het menschelijk leven niet. Wat is een menschenleven waard? Het lichaam heeft slechts waarde, voor zoover het practisch nuttig is. Een Chusai, de Amsterdamsche antiquair, maakt dit duidelijk aan Gog, als deze hem in het ghetto bezoekt en de griezelige verzameling bekijkt van boeken in menschenhuid gebonden, van wandelstokken uit dijbeenen gesneden en schedels verwerkt tot vruchtenschalen. Van deze theorie vindt Gog een afschuwelijke uitwas in de Amerikaansche vereeniging der F. O. M. (Friends of Mankind) en in „*Het verhaal over het eiland*". De F. O. M. zorgt ervoor, dat nuttelooze wezens zonder ruchtbaarheid ter dood worden gebracht (pijnloos) en in het verhaal over het eiland verneemt hij, hoe daar bij loting ieder jaar menschen plaats moeten maken voor de nieuw geborenen teneinde overbevolking tegen te gaan.

Nuttig-zijn is een eerste vereischte, het leven der gevoelens, sensaties, kunsten, genotmiddelen en verstrooiingen schenkt immers toch geen bevrediging, maar baart slechts verveling. Die verveling is ook weer een satanisch teeken in de moderne beschaving, waarop Papini telkens terugkomt. Het is geen toeval of gril van den schrijver, wanneer hij Gog na elke ervaring, na elke nieuwe kennismaking laat uitroepen: „mi da noia, het verveelt me"! Schrijft ook niet de Rus Iwan Goll in zijn boek „*Sterbend Europa*": „Verveling is de andere epidemie, die Europa rijp maakt voor den ondergang. Verveling is het eind-resultaat van elke beschaving. Zij is de aderverkalking der groote denkende volken. Verveling is de toestand van een ras, dat niet meer gelooft en het desondanks goed heeft." De verveling als kanker der moderne maatschappij teekent Papini in Gog die zich verveelt, ofschoon hij met zijn rijkdommen in staat is elken vorm van verstrooiing te genieten (het hoofdstuk „*Amusementen*") en de nieuwste stroomingen op wetenschappelijk en kunstzinnig gebied kan leeren kennen. Zoo iemand kan dan ook onmogelijk blijvende bevrediging vinden in een of anderen godsdienstvorm, al probeert hij herhaaldelijk een hem passenden godsdienst te belijden.

Het Christendom is al a priori uitgesloten, niet alleen het Katholicisme maar heel de christelijke leer, omdat zijn ingewortelde instincten zich verzetten tegen een leer die de naastenliefde predikt. Daarom zoekt hij onder de meer exotische vormen, of er misschien iets van zijn gading is, hij probeert de shinto en de buddhistische leer, het heidendom der grieksche oudheid, de leer van Zarathustra, of denkt het te vinden in de synagoge of in de moskee. Maar in geen enkelen tempel van zijn speciaal daarvoor ingericht park („*De Godenlaan*") vindt hij een geheel bij zijn wezen passenden godsdienstvorm. Een oogenblik vraagt hij zich af, of de godsdienst zijner half barbaarsche moeder misschien de ware is, maar besluit voorloopig zonder godsdienst te blijven.

Liever verdiept hij zich in alle mogelijke uitingen van de magie en van het Spiritisme, ontvangt bezoeken van mediums en wonderdoeners en bezoekt zelfs den ouden Engelschen geleerde sir James G. Frazer, den eerste, die de magie als theorie bestudeerde en er een werk over schreef „*The golden Bough.*"

Hier wordt dus ook weer in schijnbaar luchthartige spot een uiting der moderne verdwazing gehekeld. Het moderne ongeloof schenkt veel meer aandacht aan de meest exotische godsdienstvormen en buitenissigste uitwassen dan aan de christelijke leer. In de ethnologische wetenschap is er een sterke strooming om den oorsprong der religie te zoeken bij de oer-volken en halfverwilderde stammen.

Zoo is dus ook hier weer de achtergrond van Gog's reis-aanteekening een levende moderne ketterij. Gog kan niet slagen in het vinden van een hem passenden godsdienst onder de bestaande vormen, maar wel meent hij er een te kunnen scheppen, n.l. de ego-latrie, de vergoding van zichzelf.

De moderne beschaving, die gaandeweg de voorstellingen van de transcendentale fantasmagorie heeft vernietigd, is nu, zonder er zich rekenschap van te geven, begonnen met de ego-latrie te belijden. Zoo is de sport de vergoding van het lichaam . . . ." Hier is weer de toespeling op een van Gentile's stellingen zeer duidelijk, n.l. dat de mensch zelf God is, en vloeit hieruit voort de vergoding van het sportleven, welke ontwikkeling van het menschelijk lichaam tot louter kracht-materiaal beoogt, en het slechts als zoodanig in dienst van den Staat stelt. Eveneens is de leer van Gentile terug te vinden in de excessen der moderne kunst. Zijn is gelijk aan het niet zijn doceert de Siciliaansche philosoof. Alles is slechts een mythe, een materialisatie van den geest. Waartoe is het dan noodig, dat er z.g. werkelijk is, mits het slechts in de idee hoeft te bestaan om te zijn? Deze gedachte heeft Papini, voor hetgeen de kunst betreft, uitgewerkt in het hoofdstuk over den componist die in extatische verrukking zijn eigen symphonie dirigeert, welke „uitgevoerd" wordt door een orkest van wassen poppen: het doet er niets toe, dat dit stom en verstard orkest geen voor het publiek en voor den componist hoorbaar geluid voorbrengt, als het kunstwerk maar klinkt en bestaat in de idee van de componist. Een tweede toepassing van deze theorie vinden we in de schets over den beeldhouwer („*De nieuwe beeldhouwkunst*") die zijn figuren in rook boetseert, zoodat ze slechts de illusie van de vorm geven, die oogenblikkelijk weer in het niet verijlt. Ook in de persiflage op sommige modernste uitingen der dichtkunst („*De industrie der dichtkunst*") wordt de draak gestoken met het feit, dat vaak in de moderne poëzie elke substantiëele gedachte, elke werkelijke inhoud geheel en al ontbreekt.

Zoo is dan steeds bij nadere ontleding in de meeste schetsen van het boek „*Gog*" een toespeling te vinden op een of andere moderne ketterij of philosophie en wordt de bitterheid van Papini's critiek in satyre-vorm begrijpelijk. Veel duidelijker en meer voor zichzelf sprekende zijn de hoofdstukken over wereldpolitiek en economie, zooals: „*De aankoop eener republiek*" en „*Veiling van landen*".

Hier toont Papini aan, hoe de macht van de wereld der haute finance de nationale en internationale politiek der landen beheerscht. Ook de meeste interviews van Gog met beroemdheden zijn gemakkelijk te begrijpen, omdat figuren als Ford, Edison, Einstein, Wells, Shaw, Maeterlinck, Freud, Lenin, Knut Hamsun en Ghandi voldoende algemeen bekend zijn door hun werken en theorieën, om terstond een weerklank op te roepen bij de lezers van dit boek. Rest echter nog de beteekenis van het laatste hoofdstuk.

Moe van omzwervingen, walgend van elken vorm van genot, probeert Gog tenslotte om als arm mensch te gaan leven. In een bedelaarspak trekt hij de bergen van Umbrië door. Hij verbaast zich erover, dat deze arme bevolking zoo tevreden leeft in dit schaars bebouwde land, temidden der kale bergen; hij, die met zijn nuchteren, practischen geest alles nuttig en bruikbaar wilde maken, door b.v. de bergen in de veel te uitgestrekte zeeoppervlakten te werpen en dan op het land vruchtbare weiden te scheppen in de plaats waar eens die kale rotsen stonden. Deze landelijke bevolking van Umbrië, die een taal spreekt, welke hij, de Amerikaan, niet verstaat, is vol vriendelijkheid en goedheid voor den zwerver en komt hem welwillend tegemoet. Eindelijk zit Gog uitgeput van vermoeienis te rusten aan den rand van een bosch. Dichtbij is een klein meisje, dat eerst bang voor hem schijnt te zijn, maar na een poosje komt ze naar hem toe en geeft hem een deel van haar bete broods. Nog nooit had Gog iets geproefd, dat zoo heerlijk smaakte en aarzelend vraagt hij zichzelf dan af: is dit soms het ware voedsel van den mensch? en is dit soms het ware leven?

Dit besluit van het boek heeft ook weer veel critiek geoogst. Men verweet Papini, dat hij Gog na van alles kennis te hebben genomen, niet voerde naar Rome om daar berouwvol aan de voeten van den Paus neer te knielen.

Maar dan vergeet men, dat Gog niet als mensch geteekend werd, geen evolutie doormaakt, maar onveranderlijk dezelfde blijft. Bovendien is er nog het bezwaar, dat een bezoek aan Rome met een audiëntie bij den Paus, volledigheidshalve ook een audiëntie bij het Staatsopperhoofd zou moeten bevatten, hetgeen een zeer moeilijk, zoo niet onmogelijk te behandelen thema zou zijn voor een Italiaansch katholiek schrijver in deze tijden van telkens opnieuw voorkomende wrijvingen. Aangezien Gog, als teeken van het satanische in de moderne maatschappij, niet als een berouwvolle Tannhäuser een boetetocht naar Rome kan ondernemen, gaat hij langs de Eeuwige Stad heen en bereikt de bergen van Umbrië en Toskane, het land dat Papini zoo goed kent, daar hij er zelf een groot deel van het jaar in de eenzaamheid woont om er te werken. Gog leeft daar als een mensch.

Hiermede heeft Papini de zucht geteekend van de moderne menschheid die door weelde omringd is, maar opeens walgt van die rijkdommen en van het genot (zooals in den aanhef van het hoofdstuk „*A. A. en W. C.*", als Gog uit een luxe restaurant wegvlucht) om „the simple life" te proberen. Als Gog dan dit armoedige bestaan lijdt, treft de tevredenheid der eenvoudige menschen om hem heen en het meest treft hem de daad van het kleine meisje. Ongedwongen en ongevraagd komt zij naar hem toe en deelt het eenige dat zij heeft met hem. Dit is een vrije daad van groote zedelijke waarde. Nooit heeft Gog zelf zoo iets gedaan, nooit heeft hij iets weggeschonken zonder een bijgedachte, zonder er iets door te winnen, enkel door naastenliefde gedrongen. Dit kind doet het wel, behoorende tot den Staat, deel uitmakend van den Staat heeft zij (en met haar die andere eenvoudige menschen) nog de vrijheid behouden om een daad van zedelijke schoonheid uit te oefenen. Dit is het eenige waaraan de philosophie van den Staat, die zelfs de Kerk wil absorbeeren, niet raken kan: de rijkdom der armoede.

Men kan natuurlijk ook in de laatste vraag van Gog een toespeling zien op het Brood des Levens, dat het ware voedsel van den mensch uitmaakt en dan aan het slot een ontdubbeling van Gog maken: eenerzijds Gog het satanisch teeken in de moderne menschheid, die kapot gaat aan eigen verdwazing; en anderzijds Gog, die mensch wordt en dan het eeuwig paradijs-verlangen in zich voelt en een intuïtie krijgt van het bovennatuurlijk voedsel door deze gave van het kind; maar noodzakelijk is dit niet. Beter is het de opzet te blijven volgen van Gog als een teeken staande in de maatschappij, die beheerscht wordt door philosophische stellingen als die van Gentile, om dan dit in slot iets te leeren kennen, wat niet door deze philosophie kan worden aangetast, n.l. de vrije, zedelijke daad. Aldus beschouwd heeft Papini in zijn nieuwe werk met veel talent en met striemende spot de ontmaskering gegeven van het satanische in de maatschappij, de veroordeeling van het geweld, de caricatuur der menschelijke verdwazing, om te eindigen met de verheerlijking der zedelijke vrijheid van den mensch.

[1]) Uitgegeven bij Vallechi te Firenze (Italië). De Nederlandsche vertaling is ter perse bij de N.V. Teulings, 's Hertogenbosch, en kan besteld worden bij de boekhandel St. Augustinus St. Thomas-College.

Zal het socialisme definitief veranderen?

Henderson over godsdienst en socialisme.

In één der laatste samenkomsten van Mgr. dr. Nolens met zijn vrienden waarover de oud-Minister mr. Aalberse zoo ontroerende herinneringen schreef, heeft de stervende leider hun aanbevolen, te letten op de verandering in het socialisme. Het Marxcisme is losgelaten, de nieuwste wetenschappelijke werken van socialisten zoeken ook in de sociaaleconomie andere wegen, leiders en geleiders gevoelen, dat het materialisme niet de laatste phase van de beweging kan zijn.

Enkele bekende uitspraken op dit stuk haalt de „Tijd" op:

FEUILLETON.

Nadruk verboden.

BELLADONNA.

Oorspronkelijk verhaal door

D. STRATER.

8

— 'k Ben d'r zelf geweest, klinkt het antwoord — natuurlijk den scheidsrechter weer op 't handje gehad.... hier heb je je vijf pop, eerlijk verdiend hoor, al kan ik ze drommels slecht missen.... 'k Heb 'n slechten Zondag gehad.... twintig pop met gokken verloren....

— Troost je, man, antwoord z'n collega — je weet, ongelukkig in het spel, gelukkig in de liefde.

— Ja, jij hebt gemakkelijk praten! Jij hebt altijd geluk, maar ik zit al leelijk in de beeren.

— Is 't zoo erg met je, des te meer reden om je geluk bij de dames te beproeven.

— Ja, die willen 'n notarisklerk hebben! 'k ga nog veel liever naar Amerika!

— Wat wou je daar gaan doen? Je kunt daar toch niet op 'n notariskantoor terecht?

— Dat weet ik ook wel. Maar ik zou film-acteur zien te worden. Dat wordt goed betaald. En je weet, dat ik 'n comediant van de bovenste plank ben.

— Nou, dat zou net iets voor je wezen.... Maar wa 'k zeggen wilde, wat heb je daar aan je vinger?

— Gisteravond op de kegelclub door de stommiteit van den ballenjongen. Ik had met m'n hand de goot vast en in plaats van me te waarschuwen laat ie me 'n bal tegen m'n hand rollen; de heele top van m'n voorsten vinger gescheurd.

— Daar kan je nog lang mooi mee wezen, Determan!

De heeren gaan het nu meenen met het werk. Vooral Determan schijnt haast te krijgen. Vliegensvlug gaat z'n pen over 't papier. Z'n gewonde vinger schijnt hem daarbij weinig te hinderen.

Als we na 'n poosje over z'n schouwder gluren, zien we hem juist met fraaie hand het volgende neerschrijven:

— Onder den last en met inachtneming van al het voorgeschrevene benoem ik tot mijn eenige erfgename mijner nalatenschap mijne nicht, mejuffrouw Anny Therèse Vermeer, geboren uit het huwelijk van den heer Jacobus Antonie Vermeer en mejuffrouw Aleida Maria Karsten.

In 'n razend tempo volgen nu de slotalinea's van het stuk. Met 'n potloodkruisje wordt de plaats voor de handteekeningen aangegeven en:

— Zie zoo, mompelt Determan — als de Karstens straks komt, is de boel klaar. Wat 'n bofferd, dat nichtje van hem! De heele nalatenschap op 'n paar legaten na! 'k Wou dat ik die mid krijgen kon!

— Waar heb jij vandaag zoo'n haast mee? informeert z'n collega.

— n' Testament van Karsten. Straks komt-ie. Maar waar blijven de getuigen? Ze moesten allang hier zijn. Zeker dronken geweest gisteren! 'n Mooi stel anders, die water-en-vuurbaas en die water-en-melkboer: allebei van de natte gemeente!

Een tik op de deur kondigt thans den heer Karsten aan, die met de noodige consideratie ontvangen en door den jongsten klerk naar het privé-kantoor geleid wordt.

'n Oogenblik later weer 'n paar harde tikken op de deur, en de vrouw van den getuige-water-en-vuurbaas stommelt naar binnen. Blijkbaar is ze zóó van haar heetwaterketel weggeloopen.

— Of uwes m'n man verekskuseeren wilt, heeren. Hij kan onmogelijk persent weze vanwege's den Maandag. Hij moet zijn waterklanten bedienen.

— Al wel, juffrouw — valt de eerste klerk haar in de rede — had je die boodschap niet 'n half uur eer kunnen brengen? We zitten hier op hem te wachten . . . En die Jansen is er ook nog niet . . .

— 'k Kan d'er zelvers niksnimendal an doen, m'neer. 't Is vandaag waschdag, en m'n man kan toch z'n klantjes niet in den steek laten? U moet 'm voor deze keer maar verekskuseeren, dan zal ik op den terugweg wel even bij Jansen, den melkboer, anloopen.

Als ze weg wil gaan, botst ze tegen den langverwachte aan, die met hoogrood gelaat binnenstapt.

— Zoo, ben je daar eindelijk, snauwt Willemse hem toe. Wat was er nu alweer?

— 'n Boodschap naar de pomp, smiespelt de jongste klerk halfluid. Determan en van Etten schieten in den lach. Willemse kijkt boos. Gelukkig komt de schel van het privé-kantoor verder onheil bezweren.

Willemse trekt z'n gekleede jas weer aan. Jansen maakt zich eveneens bereid. Determan pakt de stukken bijeen.

— Wilt u den anderen getuige dan maar vervangen, meneer Determan? vraagt de eerste klerk, die z'n ondergeschikte wegens diens fraai, accuraat werk gaarne mag lijden.

— Zeker, meneer Willemse.

Op het privé-kantoor had nu alles het gebruikelijke verloop. Maar toen Determan z'n handteekening aan den getuigekant onder het testament wilde zetten, viel er 'n druppel bloed uit 't verband van z'n vinger onder den naam van den testatair, den heer Karsten.

Haastig 'n excuus mompelend, vloeide Determan den bloeddruppel op.

— Da's 'n leelijk voorteeken, sprak Jansen, die aan de beurt was, en altijd den mond van voorteekens vol had, u zult zien, dat u nog eens in het leven van m'neer Karsten komt!

VII.

Wij keeren thans naar Willing terug, die na zijn bezoek aan juffrouw Stibbe onverwijld z'n vriend den detective opzocht.

Willing was, gelijk reeds gezegd, hardhoorig. Maar dit gebrek had, in tegenstelling met velen zijner lotgenooten, niet den minsten invloed op zijne gemoedsstemming. Hij was 'n opgewekt, kordaat en doortastend man die zich door zijn hardhoorigheid niet liet verleiden tot eenzelvigheid, afgetrokkenheid of humeurigheid, maar steeds in alles levendig belang bleef stellen, die best 'n grap kon velen als hij door 'n verkeerd antwoord 'n bévue maakte; kortom die leefde, alsof hij niet hardhoorig was.

Veel droeg hiertoe bij de omstandigheid, dat hij 'n groote vaardigheid had in het liplezen. Kon hij slechts den mond van den spreker zien, dan was hij in staat het gesprokene te volgen. Maar deze kunst had hij zich niet eigen gemaakt door zelfoefening, die zelden tot 'n goed resultaat leidt, maar door een cursus in liplezen te volgen, welke eene lange ingespannen oefening meebrengt. Hij had er zelfs zulk eene vaardigheid in verkregen, dat hij soms 'n gesprek kon volgen, dat goedhoorenden niet konden verstaan.

(Wordt vervolgd.)

„Ir Albarda heeft de liefde een grooter drijfkracht dan den klassenstrijd genoemd:

De bekende socialist W. Banning schreef:

„De diepste grond van 't leven blijft geheimenis." En zijn partijgenoot, ds. v. d. Heide, verklaarde: „Er zijn in de socialistenbeweging vele godloochenaars, voor wie het Godsgeloof is de sleutel der diepste levensvragen; zij en ernstige menschen, die dit Godsgeloof verwerpen, dan moeten zij een andere sleutel aanbieden. De Kerk blijft, omdat de godsdienst blijft, en de arbeidersbeweging zal steeds meer tot de Kerk naderen!"

Onder den invloed van Leonhard Ragaz in Zwitserland, v. Monod en Gonelle in Frankrijk, van de machteloosheid der menschheid om uit eigen kracht den hemel te vinden, is er iets aan 't veranderen aan 't socialisme. Heyermans erkende op zijn ziekbed de sterke wortels van het Katholicisme in de eeuwigheid. Troelstra verklaarde, dat het historische materialisme op op den duur den religieuzen aanleg der menschen niet kan bevredigen, mevrouw Roland Holst wil een socialisme „der nieuwe gerechtigheid, dat in den vijand den mensch, een zweem van het goddelijke, erkent en eerbiedigt".

In het teeken van deze kentering naar het socialisme der gerechtigheid ontwikkelen zich ook de gebeurtenissen, die op het oogenblik de politiek en de arbeidersbeweging in Engeland — men mag wel zeggen in de wereld — beheerschen.

De wegen van Mac Donald en Henderson scheiden. Maar beide leiders van hun volk erkennen, dat alleen het kruis de verlossing der massa beteekent. MacDonald, die aan den scheids weg van de arbeiderspartij zijn eerlijkheid met offers betaalt, is eenzaam, maar ziet de toekomst van het vaderland veilig als het offers brengt. Zooals hij vroeger „de ziel boven de beurs" heeft gesteld en als geloovig Protestant zelfs aan officieele feestmalen nooit het tafelgebed verzuimde, heeft hij in zijn jongste radiorede God aangeroepen als den Beschikker over het wereldbestel. Zijn opvolger, oud-minister Arthur Henderson, op wien de leiding van de Labour Party is overgegaan, heeft verklaard haar te zullen besturen in dezelfde grondgedachte. De politiek drijft hem en zijn vriend uiteen, maar bij 't scheiden vonden beiden het noodig, aan hun volk te zeggen, dat ook het socialisme slechts kan overwinnen als het zich keert tot den Verlosser der wereld:

„Wij hebben geen nieuwen godsdienst noodig, wij behoeven de toepassing van den ouden. De massa des volks moet de leer van Jezus tot haar levensregel maken. Hoe eerder dat geschiedt, des te eerder zal haar toestand en heel de sociale verhouding verbeteren. Zonder dat wordt de arbeiderswereld nooit geholpen; door godsdiensthaat zal zij haar pogen slechts schaden".

Zoo heeft dezer dagen de opvolger van MacDonald als leider der Arbeiderspartij gesproken. „Het Volk", dat wel eens met de pen van den propagandist heeft beredeneerd, hoe ijverig socialistisch de Engelsche Labour Partij is, verhaalt een en ander uit de rede van Arthur Henderson en wij ontleenen er het volgende aan:

„Men moet erkennen, dat de omstandigheden, waaronder de massa des volks leeft, niet zijn, wat zij zijn konden, en ver verwijderd zijn van dat wat zij naar Gods wil zijn moesten.

„Velen onder het volk zijn ook tot dat bewustzijn gekomen. Maar nu bestaat het gevaar, dat het volk een politiek volgt, die zijn toestand nog verslechtert. Om dat gevaar te ontkomen, moet de enkeling persoonlijke gemeenschap met Jezus zoeken. Hij zal dan ervaren, dat de strijd des levens veel lichter wordt. Hij zal de ondervinding opdoen, dat de eentonigheid zijns levens en de harde arbeid, die somwijlen zeer drukkend zijn, voor de vorming van zijn karakter juist heel nuttig zijn.

Mijn werkzaamheid in de gieterij was de beste universiteitsopleiding, die ik kon hebben. Ik heb bij dat moeilijke werk onzegbaar veel geleerd. Maar slechts hierdoor, dat ik vóór zesentwintig jaren mij aan Jezus gegeven heb.

Mijn diepste overtuiging is, dat ik slechts daardoor al de gewaardeerde posten, die men mij toevertrouwd heeft waar en waarin ik mij nuttig maken mocht, bekleeden kon omdat ik mijn leven onvoorwaardelijk Hem, gewijd heb en steeds er op uit was Zijn leeringen in het leven om te zetten. Niet: „weg met Jezus!" maar „heen tot Jezus!" moet de leuze van het volk worden. Dan zal men de Kerk niet haten, maar haar zoeken en haar helpen, dat zij meer en meer een heilzamen invloed kan uitoefenen".

In Nederland zijn wij niet gewoon dergelijke taal in het hoofdorgaan van de S. D. A. P. te lezen. Maar in Engeland wordt zij door den voorzitter der Socialistische Internationale — Henderson bekleedt het eere-ambt — als het levensprogram meegegeven aan de leden der Labour Party en allen, die bij genoemde Internationale zijn aangesloten. Welk een zegen kan het voor het socialisme worden, als het blijk geeft die wijsheid — vrucht van een lang en moeilijk leven — te verstaan. In dat geval zou men ook hier „de Kerk niet haten, maar haar zoeken en haar helpen, dat zij meer en meer een heilzamen invloed kan uitoefenen". En wellicht zou „Het Volk" niet meer schamperen op de jongste Encycliek maar erkennen, hoe de rede van Henderson den indruk maakt, aan deze Encycliek geïnspireerd te zijn.

De nieuwe Mode.

Hoe langer hoe gekker.

Het gaat met de mode hoe langer hoe gekker. Dat erkent zelfs een medewerker van de mondaine „Telegraaf", die over de nieuwste Parijsche mode schrijft. De nieuwste excentrieke vinding is uit . . . . gestoofd aan de azuren kust, die dit jaar beter de chocolade-kust kon heeten." De correspondent vertelt ervan:

„Ik heb ze er gezien, de vrouwen, de echte mondaines, die er van ochtend tot avond lagen te stoven in een zon waarnaar je de oogen niet ongestraft kon opheffen, die zich op het polshorloge af elk half uur omkeerden om „den anderen kant" te laten bijtrekken, en zich alleen van tijd tot tijd lieten invetten met merkwaardige zalfjes, die voor een paar honderd francs per potje bij de coiffeurs van Croisette of Promenade des Anglais te krijgen zijn.

Toen ging mademe Ch.. mij voor naar de salon.

Ik dacht opeens wéér aan de zee, aan matrozen ditmaal. De groenzijden dinerjapon van mijn gastvrouw was: een pyjama. Als een verijlde matrozenbroek frunnikten de wijde pijpen van dit wondere kleedingstuk, dat dus zijn weg van het strand naar de receptiekamer heeft gevonden, om haar kwiek-voortschrijdende beenen. En boven het middel, over heel den gapend-uitgesneden rug, ontplooide zich blauwgroen een reusachtige bloemmotief, dat in de mokka huid was . . . getatoeëerd. Gelijk een anker of een hart-met-pijl op de biceps van een onzer Jantjes.

Over gewaarwordingen, als u en ik bij zoo'n aanblik hebben, werd niet gesproken. Het diner was, als alle diners, genimeerd en een beetje banaal. Achteraf alleen voelt men zich gedrongen, over de beproevingen te mijmeren, die de elegante vrouw zich getroost, om mooier te zijn dan de natuur haar heeft gemaakt.

We hadden al de kunstmatige wenkbrauwen. Mannelijke lezer, hebt u ooit geprobeerd, u een wenkbrauwhaar uit te trekken? Dat is afschuwelijk. Je hebt het gevoel, of de heele huid meegaat, of het vleesch en het oog zullen volgen. Toch plukken thans elke week duizenden vrouwen met een meedoogenloos epileertangetje haar wenkbrauwen leeg, minutieus, ondanks alle pijn en ofschoon haar oogen er een heelen ochtend dik gezwollen van blijven. Dien ochtend gaan ze niet uit. Ze leggen een duimdikke laag zalf of vasoline over de wonde plek, of betten ze volgens oud recept met een lapje rauw kalfsvleesch. En 's middags doen ze, fier op haar kijkers die uit de kassen schijnen te schieten, haar zegevierende entrée op de tea of in de dancing. Dat gaat op het oogenblik bij serie, want ook de middenklasse is door deze mode aangetast. Burgersvrouwtjes, winkelmeisjes, midinettes hebben den fraaien levenden boog van de wenkbrauw uitgeroeid en dien door een kunstige maar morsdoode koolstreep vervangen.

De artsen zijn woedend. Vergeefs verkondigen ze overal dat de klieren, die geen haren meer te voeden hebben nu de oogranden met vocht laten opzwellen. Vergeefs toornen ook de kunstenaars tegen het misbruik, dat zij haast zonder uitzondering ontsierend achten.

De doktersvrouw, de gezellin van van den artist zit als de anderen in den martelstoel van de „specialist" en laten er de eerste haartjes uitrukken, „alleen maar eens om te zien."

Er zijn nog barbaarscher moden. Daar is de „chirurgie esthétique". Wallen onder de oogen worden weggetrokken, nadat een min of meer aseptische snee de huid daartoe heeft gespleten. Ik ken bejaarde dames, wier uitgebleekte haren jongensachtig over slapen en bovenwang zijn gekamd. Die haren verbergen een gouden hechtpen, soms 'n lidteeken. Na een tijdje is de de huid wel eens zoo gespannen, dat de dame niet lachen kan zonder dat de om zoo te zeggen alles kraakt. De „Emaillage". van het gezicht, vroeger vrijwel het patent van de groote vedettes, is ieders goed geworden. Op tallooze kappersruiten in Parijs staat te lezen: „Emaillages in alle prijzen. Gegarandeerd blijvend".

Grijze haren, overmaat van jaren, het is allemaal weggemoffeld — maar de jeugd laat zich nu schatten in omgekeerde evenredigheid met het email van het gezichtje.

En er zijn de onderhuidsche inspuitingen met paraffine, die een gelaat, rimpelig als een overjarige goudreinet, fluweelglad moeten maken, ik heb vrouwen gezien met één opgezette en één verflenste en leege wang. De ongelukkigen hadden kort na de operatie lekker op haar zijde geslapen, en alle paraffine had zich aan dien kant opgehoopt. Er is niets tegen te beginnen. Gewoon vet laat zich nog met geduld verwijderen. Paraffine houdt stand en geeft zich niet over.....

In Cannes, Juan-les-Pins, Antibes, Nice en Monte Carlo bergen de schoonheidsspecialisten vergeefs hun tatoeëernaalden en lancetten op, en nemen den „trein bleu" naar Parijs.

Honderden fraaie ruggen zijn voor duur geld onvergankelijk gebrandmerkt. Wat zullen de *grandes soirées* in de Opéras zijn? Tegen een diepbrons ontbloeien voor mijn oog al fabuleuze oerwouden van gif-groene bloemen en rankende lianen. Dat zijn Fransche en Engelsche en Amerikaansche vrouwenruggen seizoen 1931—32. Matrozen moeten zich er nederig bij voelen. Pyjamabeenen rekken zich onder de fauteuils. En keert de schoone zich om, dan staart u een lodderoog aan, bekroond door een roerloos accent-circonflexe.

De heer-in-rok daarnaast lacht witjes.

Het is fijn. Zoo de wereld niet op zijn einde raakt, dan toch zeker de beschaving!

Mgr. Nolens in de Tweede Kamer herdacht.

We mogen wel, ook na al het geschrevene over deze groote staatsman, nog eens overnemen de beide redevoeringen, waarin kamerpresident en ministerpresident, den grooten doode herdacht hebben in de eerste zitting van het nieuwe regeeringsjaar.

Mr. van Schaik sprak:

Het blijkt dan toch harde werkelijkheid, hij is niet meer in ons midden. Een meedoogenlooze kwaal heeft dat krachtige lichaam met zijn sterken geest in korten tijd vernield en vernietigd. De Kamer zal dr. Nolens moeten missen, voor goed moeten missen.

Gedurende 35 jaren heeft hij het onverdeeld vertrouwen genoten van hen, die hem naar deze plaats afvaardigden. Even onverdeeld heeft hij in al die jaren zijn volle persoonlijkheid aan de belangen van land en volk dienstbaar gemaakt.

Geboortig uit Venlo. Zijn vaderstad moge weten, dat tot weinige dagen vóór zijn dood zijne zorgen naar haar welzijn uitgingen.

Afgevaardigde van Limburg. De naam van Kamerlid Nolens zal diep staan in de geschiedenis, vooral van Limburg. Een der grondleggers van het Staatsmijnbedrijf heeft hij een groot aandeel gehad in de veelomvattende voorzieningen welke de industrieele ontwikkeling van die landstreek noodzakelijk maakte.

Maar toch vóór alles Nederlander, vertegenwoordiger van het Nederlandsche Volk en zijn oog uitsluitend gericht op het belang van het volk in zijn geheel.

Thologisch en philosophisch, zoowel als juridisch en economisch geschoold zijnde, beschikte hij over een uitgebreide theoretische kennis. Zijn rechtvaardigheidsgevoel, de stuwende kracht, die van hem uitging, zijn bovenal practische zin bezorgde hem als van zelf de hoogste plaats in de Katholieke Staatspartij, die hem niet enkel als haar leider koos, doch ook erkende en eerbiedigde. Maar ofschoon partijleider, leider zelfs van strenge beginselen, was zijn partijpolitiek toch van een zeer bijzonder soort.

Dit scherpe verstand, deze critische geest, met zijn menschenkennis en fijnen kijk op de ontwikkeling van omstandigheden en gebeurtenissen, had immers ook een open oog voor het goede, hetwelk hij in het streven of in de meeningen van politieke tegenstanders wist te ontdekken.

Zoodoende was in zijn practische politiek, vrucht van bedachtzame overpeinzingen, veelal een stuk van de politiek van den tegenstander verwerkt.

Aan een ander is toe te schrijven dat hij een man was van groot gezag en van wijdvertakten invloed, om zijn eerlijkheid en oprechtheid gerespecteerd, in en buiten zijn partij aan deze en aan gene zijde van de landgrenzen ook en vooral in deze Kamer. Nolens was het tegendeel van heerschzuchtig. Maar wie met hem in aanraking kwam, onderging onwillekeurig het dwingende van zijn geest, kenmerk van den waren regent.

Zijn gansche parlementaire leven heeft gestaan in het teeken van staatkundigen opbouw. Hij stimuleerde in woord en in daad den wetgevenden arbeid. Op elk terrein was hij thuis, tot in onderdeelen. Vanaf de eerste schrede in deze Kamer tot den jongsten dag toe ging echter zijn liefde en voorkeur uit naar sociale politiek, naar de verwezenlijking van de sociale gerechtigheid.

Bedacht op stabiliteit en continuïteit in het staatsbestuur, was hij als een vaste steun voor, die de meer regeeringsverantwoordelijkheid zijn belast. Aan welke staatsrechtelijke doctrine een Kabinet beantwoordde woog hem minder zwaar, dan aan welke kwaliteiten het voldeed.

Hij aanvaardde steeds wat op een bepaald oogenblik 'praciisch bereikbaar was.

Nolens was een waar staatsman; hij heeft op richting en tempo van de Nederlandsche politiek der laatste 20 jaren zijn persoonlijk stempel gedrukt. Zoo was hij in wezen reeds jaren minister van Staat, voordat hij recht kreeg op dien titel.

Levend uit zijn geloof, heeft hij in zijn staatkundig leven zijn priesterlijke roeping op voorbeeldige wijze vervuld.

Het land heeft in Nolens een zijner groote figuren verloren.

De Kamer zal hem weten te eeren als een die de was een harer besten, een betrouwbare en veilige gids, vol plichtsbetrachting.

Laten wij hem toewenschen datgene, waarop zijn dagelijksch gebed gericht was: daar te zijn, waar in eeuwigheid het Alleluja wordt aangeheven.

Rede minister-president Ruys de Beerenbrouck.

De minister-president sprak als volgt:

Het zij mij toegestaan namens de Regeering in den diepgevoelden rouw der Kamer te deelen door in aansluiting aan Uwe woorden een harer meest uitstekende leden te gedenken.

Met de hem geschonken rijke gaven van geest en hart, heeft de overledene gewerkt en gewoekerd als met geleende talenten, waarvoor hij als een wijs mensch zich rekenplichtig voelde. In het licht dier begrooting kan geen misverstand rijzen over de figuur, die priester was en staatsman tevens.

Want een moeilijk leven als van den staatsman Nolens ware niet zóó te leven geweest, indien het zijn uitgangspunt niet had gevonden in en zijn dadenrijke stuwkracht niet telkens weer had ontleend aan de diepe overtuiging van den priester Nolens.

Die verheven opvatting, die nu eenmaal door velen onbegrepen moest blijven, maakte dit geleefd, eerder eenzame, leven tot een schoon en rijkgeslaagd leven en was zoo geheel in overeenstemming met zijn voor den Christen voorbeeldig, schier benijdenswaardig afsterven.

In het klare besef van zijne menschelijke verantwoordelijkheid is hij de eeuwigheid tegemoet getreden als de voorzichtige Nolens die zich niet nauwgezet genoeg op al zijn beslissende stappen en daden kon voorbereiden.

De leege plaats in deze Kamer van den man die zich zelfs voor den schijn van ieders gevoeligheid in acht nam, wekt thans in ons een weemoedige herinnering van den sterken strijder, die is uitgestreden.

Deze Kamer was de dagelijksche, de meest sprekende achtergrond van het tot in onderdeelen verantwoord optreden van dezen veelzijdigen mensch Geen gerucht behoefde hij om zijne plaatst met zooveel gezag te bezetten.

Hij bezat en gebruikte gaven en deugden, die welsprekendheid, juist voor zijn persoon overbodig, wellicht onaanvaardbaar maakten.

Zijn aan inzicht en doorzicht rijke geest trachtte aan alles zijn eigen tijd te geven, en aan ieder zijn eigen plaats, ook aan zich zelf.

Met die plaats aanvaardde hij een zekeren schijn tegen zich, den schaduw der onbegrepenheid, Zijn schier koel aandoende beheerschtheid heeft hij geoefend en noodig gehad om dien schijn in zijn weggeborgen hart te verwerken en om toch die plaats te blijven bezetten.

Want hij wist, dat hij met zijn aanleg en in zijn positie daar en op die wijze het meest kon beteekenen voor de zaak, die hij voorstond.

Een vol leven heeft hij geleefd. Een leven, dat niet geleefd werd voor zich zelven of ten eigen bate, maar dat werd geleid en bezield door een doorvoelde gemeenschapsliefde, in welker dienst hij zijn rijke leven lang al zijne talenten en arbeid heeft gesteld.

Het staatkundig leven trok hem om deszelfs veelzijdigheid. Zijn begaafde geest vond daar stof in iedere richting.

Veilig stond hij op het fundament zijner wijsgeerige vorming.

Even gretig als gewetensvol — want juist in dit opzicht had hij een sterk verantwoordelijkheidsgevoel — heeft hij zich onafgebroken op de hoogte gesteld en gehouden. Zoo is er aan zijne groote werkkracht weinig of niets verloren gegaan.

Als ooit van een mensch van zijn onmiskenbaren invloed kan worden getuigd, dat hij **gaaf en onkreukbaar** in het leven stond, dan moet dit van den overledene worden gezegd.

Naast zijn volle eigen verantwoordelijkheid — die groot was — ontstond hij zich gewetensvol van die van anderen.

De breede kennis van en de sterke liefde voor zijn beginsel, beletten Nolens niet een waarlijk nationale figuur te zijn. Hij aanvaardde met de verscheidenheid van inzichten op het politieke erf, de werkelijkheid als basis voor zijn rusteloos werken aan de betere toekomst van ons volk, men mag zeggen van de volken.

Ook door zijn internationaal werk heeft hij het gezag van Nederland gediend.

Niet steeds is zijn beheerschte nuchtere verschijning er in geslaagd tevergeefs naar zijn gemoedsleven te doen gissen.

Zijn begeestering getuigde dan van een warmkloppend hart, dat zijn vaderland en zijn hoog ideaal oprecht lief had. Want bovenal was dat hart de zetel van zijn sterk sociaal rechtvaardigheidsgevoel, dat hem zijn uitgesproken voorliefde voor de nationale en internationale arbeidswetgeving schonk.

Boekbespreking.

AREOPAAG door Prof. Dr. Gerard Brom. Voorzien van het portret van den schrijver naar een teekening van Jan Toorop. Prijs fl 5.50

Inhoud: De Geest van Wagner's Parsifal — Tolstoi als Profeet — Het heilsleger — Liturgie en Apologie — Godsdienstkennis — Stille omgang — Innerlijke Solidariteit — Dogma en Drama — Assisi en Rome — Het Allerheiligste en Nederland.

De AREOPAAG is een hoogstaand boek en hoewel apologetisch van strekking is er niets wat ons in den toon hindert. Trouwens met fanatieke-strijdbaarheid zou ook moeilijk het verhoopte zielscontact te bereiken zijn. De grootste verdiensten van dit werk is, dat Brom daarin op den areopaag van het moderne leven evenals Paulus in Athene de Katholieke idee tot gelding wist te brengen, al moet de bekentenis ons van 't hart, dat menige passage meer verrast om de originaliteit van zegging, dan de oorspronkelijkheid van gedachte. Niettemin roemen wij de areopag een werk van fijne eruditie en hooge literaire als apologetische waarde.

Verkrijgbaar bij de
R. K. Boekhandel „ST AUGUSTINUS"
ST. THOMASCOLLEGE Tel. 56.
ST. MARTINUSGESTICHT Brionplein 248
FRATERSHUIS ARUBA FRATERSHUIS BONAIRE.

Bekendmaking.

De openbare verkooping van juweelen en gouden en zilveren voorwerpen, van en met **1 Januari 1930** *tot en met* **30 Juli 1930** *ter De Spaar- en Beleenbank van Curaçao beleend onder* **No. U 6907** *tot en met* **No. W 4400** *zal aanvangen op* **Donderdag** *den* **15 October a.s.,** *des voormiddags te* **negen uur,** *in het lokaal der vennootschap en zal worden voortgezet op de volgende* **Donderdagen.**

Belanghebbenden worden verzocht den verkoop van hunne panden te voorkomen door **zoo spoedig mogelijk** *de verschuldigde interesten te komen aanzuiveren.*

Willemstad, den 30 September 1931

De Voorzitter,

P. L. Gorsira.

Steunt het Apostolaat der Zee